

INSTITUTIONEN FÖR PEDAGOGIK,
KOMMUNIKATION OCH LÄRANDE

De andra eleverna och (icke) likvärdighet

– en systematisk forskningsöversikt

Yasmine Palma Pyykönen

Examensarbete:	Magisteruppsats, 15 hp
Program och kurs:	Masterprogram i Barn- och Ungdomsvetenskap, PDA 522
Nivå:	Avancerad nivå
Termin/år:	Vt/2020
Handledare:	Zahra Bayati
Examinator:	Nils Hammarén
Rapport nr:	VT2020-2920-PDA522-002

Abstract

Uppsats:	Magisteruppsats
Program:	Masterprogram i Barn- och Ungdomsvetenskap
Nivå:	Avancerad nivå
Termin/år:	Vt/2020
Handledare:	Zahra Bayati
Examinator:	Nils Hammarén
Rapport nr:	VT2020-2920-PDA522-002
Nyckelord:	grundskola, elever, minoritets elever, skolresultat, andrafiering, likvärdighet, pedagogiskt bemötande

Under de senare åren har det kommit att synas ett allt större skolresultats gap mellan minoritets elever och majoritets elever i den svenska skolan. Resultats gapet har kommit att presenteras som en reaktion på en växande ojämlikhet gällande likvärdigheten mellan och inom skolor i landet. Studien har som syfte att undersöka omständigheter i livs- och studievillkor som kan påverka minoritets elevers skolresultat enligt nationell, internationell forskning och statliga rapporter. Frågeställningar som utgör vägledning för att gynna syftet är Hur nationell och internationell forskning samt statliga rapporter beskriver sambanden mellan minoritets elevernas skolresultat och deras studie- och livsvillkor i form av skola, bostadsområde, socioekonomi, språkighet och etnicitet eller ras? samt vilka omständigheter som kan kopplas till minoritets elevers (försämrade) skolresultat? Och till sist frågeställningen vilka förslag på förbättringar finns för att gynna minoritets elevernas skolresultat? Studien är en systematisk forskningsöversikt där empiri samlats in genom databassökningar på ERIC och Education Research Complete, sökningar på Statens offentliga utredningars hemsida samt insamling av empiri genom manuell sökning. Materialet har bearbetats i flera steg genom relevansgranskningar och en kvalitetsgranskning för att till sist syntetiserats till ett resultat. Resultatet som genererats tyder på en skolvardag som missgynnar elever som andrafieras i olika processer. Dessa andrafieringar tillsammans med det pedagogiska bemötandet kan komma att begränsa elevernas chanser till skolframgångar då det har en inverkan på ett socioemotionellt plan. Elever har visats på flera sätt bli stigmatiserade till följd av de andrafierande processerna som reproduceras i skolan, vilket har en effekt på såväl betyg som skolans kvalitet. För att motverka att elevernas skolprestationer, och då skolresultat missgynnas framförs ett interaktionellt perspektiv som fördelaktigt för den didaktik som bedrivs. Det interaktionella lärandet bidrar i sin tur med att sätta elevernas egen kunskapsrikedom i centrum där de uppmuntras till meningsskapande.

Förord

I tidiga 90talet lärde jag mig att bästa sättet att hantera skinnskallarna var att springa så snabbt man bara kunde. Jag hade upptäckt att min kropp och hybriditet stod ut i mängden och blev något som bidrog till att andra tog sig rätten att värdera mig. I både samhället och skolan blev jag lärd att så som jag var, inte ansågs vara det rätta. Många gånger gjorde jag försök att passera, vilket kanske var de gånger jag egentligen sprang som snabbast. I skolan sprang jag från lärare, jag sprang från kuratorn, rektorer men också från bambatanter och klasskamrater. Jag springer fortfarande ibland. Vissa saker ligger kvar som ett ärr vilket format min kropp. Men idag vill jag inte springa mer, därför har jag gjort denna uppsats.

Med detta förord vill jag ta tillfället i akt att tacka de personer som varit mina främsta stöttepelare under skrivprocessen. Först vill jag framförallt tacka min handledare Zahra Bayati. Utan en sådan inspirerande vägledning och sådana kritiska reflektioner hade denna uppsats kanske inte varit vad den är idag, alltså något jag faktiskt kan vara nöjd med. Jag vill också tacka min närmaste familj, Nils och Carlito. Utan er hade jag inte vågat mig på att skriva om sådant som ligger mig varmt om hjärtat, jag hade antagligen inte heller vågat fortsätta att studera efter min förskollärarexamen. Ett stort tack även till mami och papi, och förlåt för alla gråa hår ni fick under mina år i grundskolan.

Juni 2020
Yasmine Palma Pyykönen

Innehållsförteckning

Inledning	1
Syfte.....	2
Frågeställningar	2
Bakgrund.....	3
Dikotomier som påverkar	3
Segregation av kvalitet och elevsammansättning	3
Språk som maktmedel	5
Sammanfattning	6
Metod.....	7
Datainsamling och litteratursökning	7
Urval.....	9
Relevansgranskning.....	10
Kvalitetsgranskning	10
Analysmetod	11
Etiska överväganden.....	12
Resultat.....	13
Resultatredovisning från databas- och hemsidesökning	13
Resultatredovisning från manuell sökning.....	16
Segregation som skillnadsmarkör	19
"Vi och de andra" eleverna	21
Språkets betydelse i skolan	22
Förväntningar på elever och interaktioner.....	23
Sammanfattning av resultat.....	25
Diskussion.....	27
Resultatdiskussion	27
Metoddiskussion	29
Konklusion	32
Förslag på vidare forskning.....	32
Referenser	33
Bilaga 1	38
Bilaga 2.....	39

Inledning

Hösten 2019 hade resultaten från PISA 18 publicerats, en OECD undersökning där 15-åringars kunskaper i naturvetenskap, matematik och läsförståelse beräknas. Ganska snabbt började det höras glädjerop om svenska elevers förbättrade resultat. Kort därpå började dock dessa glädjerop att bli allt tystare. Det uppdagades diskussioner om hur detta uppsving av förbättrade skolresultat inte gällde samtliga av Sveriges elever. Istället kom det på tal hur en växande distinktion mellan elevers resultat kommit att bli allt mer omfattande. Elever som i PISA tillhör gruppen "missgynnade" kunde nu synliggöras som en större grupp än tidigare år, likaså som att elever i "toppskiktet" blivit allt fler. Missgynnade elever i PISA är barn vars vardag består av socioekonomiska begränsningar eller att de inte fullt ut talar majoritetsspråket som skolan har utarbetats efter (Skolverket, 2019). I och med att Sverige är ett av de länder i världen som har störst gap gällande sysselsättningsgrad beroende på om en person är inrikes- eller utrikesfödd (Darvishpour och Westin, 2015), så påverkar det vilka som försummas gällande ekonomiska tillgångar. De socioekonomiska mönster som finns bidrar till att en majoritet av de som är ekonomiskt utsatta är medborgare med en minoritetsbakgrund, framförallt icke-vita personer (Maestri, 2017). Minoritetsbakgrund och minoritets elever åsyftar en beskrivning av olika sociala grupper som utgör etniska minoriteter i jämförelse till en majoritet inom en nationalstat (Etnisk minoritet, u.å.).

Den varierande likvärdigheten som finns mellan skolor angående den pedagogiska kvaliteten har kommit att bilda strukturella villkor vilka som kan hävdas missgynna elever i socioekonomiskt utsatta områden (Skolverket, 2005). Socioekonomiska skillnader går att relatera till både barns och ungas "ras" samt språklighet (Walker et al., 2019). På olika rankingslistor gällande kvalitet och skolresultat syns ofta urbana skolor belägna i städers utkant, som de stora förlorarna då skolorna vanligtvis får en låg placering i listorna (Bunar, 2014). Men likaså kan elever med minoritetsbakgrund överlag indikeras ha ett lägre skolresultat än elever med en majoritetssvensk bakgrund (Skolverket, 2005). Det går alltså att antyda en korrelation mellan bostadsområdet där skolan är belägen, barns språkliga och etniska eller "rasiala" bakgrunder, socioekonomi samt betygsresultaten i skolan (Skolverket, 2019; Walker et al., 2019; Unicef, 2018; Elmeroth, 2018; Bunar, 2014; Skolverket, 2005). Men istället för att endast fokusera på elevers livsvillkor såsom dem nämnda, så har denna studie också som avsikt att rikta sikten mot skolvillkor vilka då kan påverkas av elevers livsvillkor. Eftersom likvärdighet är en faktor för att värna en skolas kvalitet, är det likaså väsentligt att se till vilka skolvillkor som kan anses påverka korrelationen mellan elever livsvillkor, skolvillkor och prestationer.

Elmeroth (2018) konstaterar att skolan har en viktig roll i att skapa likvärdiga villkor för elevers kunskapsutveckling, oavsett deras olika förutsättningar och livsvillkor. Likvärdighetens betydelse kan också utifrån Skollagen (SFS 2010:800) fastslås som högst väsentlig då all undervisning som bedrivs inom det svenska skolväsendet ska vara likvärdig, oberoende var skolan är belägen. Alltså ska exempelvis inte boendesegregation utgöra en faktor för bristande kvalitet inom utbildningen. Då skolan beskrivs vara en förutsättning för att elever ska ha möjligheten till att utvecklas efter sin fulla potential (SFS 2010:800), så är det mycket betydelsefullt att undersöka sådant som kan motverka detta. Även ur ett jämlikhetsperspektiv är det väsentligt att studera vilka faktorer som skapar ojämlika villkor i skolan och hur det kommer sig att vissa elevgrupper kan påvisas halka efter gällande skolresultaten.

Denna studie har alltså som ambition att analysera vilka omständigheter som kan ligga till grund för den negativa utveckling som uppdragats gällande minoritetslevers skolresultat, och att därtill belysa områden som kan påverka likvärdigheten gällande den pedagogiska kvaliteten i skolor. Som Lundberg, Säljö och Liberg (2014) poängterat så ska utbildning kunna bidra till en förändring av samhället, och för att värna denna aspekt kan det anses angeläget att se till tendenser som kan reproducera en maktordning där ”de andra” eleverna betraktas som ”förlorare” i utbildningssystemet såväl som samhället i stort. Därav kommer en systematisk forskningsöversikt härnäst att presenteras för att påvisa en mångfacetterad bild gällande omständigheter som bidrar till en reproduktion av minoriteter som ”de andra” eleverna i grundskolan.

Syfte

Syftet med den här studien är att undersöka omständigheter i livs- och studievillkor som anses påverka minoritetslevers skolresultat enligt nationell och internationell forskning samt statliga rapporter.

Frågeställningar

- Hur beskriver nationell och internationell forskning samt statliga rapporter sambanden mellan minoritetslevers skolresultat och deras studie- och livsvillkor i form av skola, bostadsområde, socioekonomi, språklighet och etnicitet eller ”ras”?
- Vilka företeelser kan kopplas till minoritetslevers (försämrade) skolresultat?
- Vilka förslag på förbättringar finns för att gynna minoritetslevers skolresultat?

Bakgrund

I detta avsnitt presenteras tidigare forskning som har kommit att influera den förståelse som studien utgår från samt sådant jag funnit av intresse innan resultatet tagit form. Till en början redogörs det för hur dikotomier formats vilka kommit att påverka hur minoritetelever betraktas, bemöts och evalueras i såväl skolan som samhället. Därefter diskuteras skolkvalitet, bostadssegregation och stereotypa beskrivningar av minoritetelever, för att till sist övergå till resonemang angående skolans form i relation till flerspråkiga elevers språkighet.

Dikotomier som påverkar

Vår samtid är genomsyrad av kolonialiseringens maktordningar argumenterar Fanon (1997) för, och det är något som kommit att påverka människors positioneringar i samhället. Den forna kolonialismtiden har kommit att påverka hur icke-vita minoriteter genom fantasier blir betraktade som främlingar och då de gestaltade *andra* (Azar, 2006; Ahmed, 2000). Fanon (1997) framhåller hur processen för rasifiering är relationell och inte kan ske fristående. Processen är ständigt knuten till föreställningar utifrån vilken den andra avbildas, i kontrast till vitheten som ramverk. Fanon (1997) har beskrivit det som att han först blev svart när han ankom till Frankrike, och då först möttes av koloniseringens hierarkier. På liknande vis framhåller Said (2016) hur mellanöstern utifrån en spegling av västvärlden, blev betraktat som ociviliserat genom andrafierande processer. Ahmed (2000) redogör för hur andrafiering är en form av objektifiering, och därtill en process för exkludering. Elmeroth (2018) poängterar att man genom att konstruera det annorlunda utefter rasiala eller etniska makthierarkier då reproducerar en obalans som bidrar till exkluderingar i samhället, vilket dels sker på strukturella, dels individuella nivåer. Den andre blir genom objektifieringen fråntagen sin agens, sin kunskapsrikedom (Ahmed, 2000) och likt Suids (2016) beskrivningar så rationaliseras ”vi:ets” handlingar, och den andras negligeras.

Genom att identifiera den som anses vara en främling, så menar Ahmed (2000; 2007) att man samtidigt åskådliggör vem som betraktas vara den rätta att passera, utan att bli främlingsgjord. Man åskådliggör vilka som betraktas vara de normativa, i det som Ahmed (2007) beskriver vara *the sea of whiteness*, det västerländska samhället. Genom kolonialismens kvarlämnade hierarkier har den vita kroppen kommit att fortsätta besitta en hegemonisk position, utifrån vilken dess handlingar blir normaliserade (Ahmed, 2011), eller blir beskrivna utifrån yttre omständigheter. Till skillnad från när den rasifierade kroppens handlingar bestrider normer eller regler, då har det istället ofta kommit att framföras som att det ligger i *de andras* natur, eller tillhör *deras* essens (Elmeroth, 2018). Det synliggör hur den icke-vita kroppen inte har samma möjligheter till att utföra vissa handlingar obehindrat, eller utan att anses vara ociviliserade (Ahmed, 2011; Said, 2016). Utifrån Fanons (1997) resonemang så kan man inte gå utanför det kroppsschema som formats av kolonialismen, utan kolonialismen har i sin tur format ett rasschema från vilket icke-vita har ett visst schema att förhålla sig till, och vid ett steg utanför schemat, så rasifieras man återigen. Det kan liknas vid hur Bayati (2014) beskriver att man idag som den andre har svårare att både inträda, men också att man har begränsade levnadsvillkor i de forna koloniserarnas länder.

Segregation av kvalitet och elevsammansättning

I Sverige är samhället mycket segmenterat utefter etniska och ”ras”mässiga mönster gällande arbetsmarknad och bostadsområden (Hübinette & Lindström, 2014), det påverkar i sin tur vilka skolor som elever får tillgång till, vid val av skolor efter närhetsprincipen (Bunar, 2014). Skolor

är därav, likaså som samhället, uppdelat efter socioekonomiska och etniska skillnader gällande elevsammansättningen (Skolverket, 2012; 2018).

Lundgren, Säljö och Liberg (2014) har lyft fram hur skolan är bidragande till att redan privilegierade grupper får förbättrade livschanser genom utbildning, då elever som växer upp i socialt och utbildningsmässigt gynnande miljöer visats klara av skolans mål bättre. Skolresultatet hos en elev har en benägenhet att vara högre när eleven går i en skola som har fler elever med högutbildade föräldrar och en lägre andel elever som invandrat framhåller Skolverket (2012). Det för i sin tur med sig att dessa elever får högre betyg och kan ta sig vidare i utbildningssystemet, för att därefter inta en stark position på arbetsmarknaden (Lundgren, Säljö & Liberg, 2014). Om elever däremot begränsas gällande kvaliteten i skolan, så blir chanserna negativt påverkade och en möjlig utgång är att eleverna inte klarar av skolan, eller får behörighet till gymnasiet. Det kan då istället innebära en svårighet att ta sig in på arbetsmarknaden eller att erhålla möjligheter till högre utbildning (Unicef, 2018; Erikson, 2014). På detta sätt kan skolan bidra till reproducering av orättvisor, då det kan uppstå svårigheter för individers chanser att genom utbildningssystemet förbättra sina livsvillkor (Lundgren, Säljö & Liberg, 2014; Erikson, 2014). Den bristande likvärdigheten som finns mellan skolor angående den pedagogiska kvaliteten har alltså kommit att skapa villkor vilka missgynnar elever i socioekonomiskt utsatta områden, då det går att synliggöra en korrelation mellan bostadsområdet där skolan är belägen, elevers språkliga och etniska bakgrunder, deras föräldrars akademiska meriter samt betygsresultat i skolan (Unicef, 2018; Skolverket, 2019; Elmeroth, 2018).

Resultatskillnader hos elever har Skolverket (2012) kopplat till den skiftande kvaliteten på undervisningen i olika skolor. Skolverket menar att det i vissa fall kan relateras till skolsegregationen, men att undantag finns. Skolsegregation kan synliggöras utifrån faktorer såsom vårdnadshavares utbildning, socioekonomi och elevers etniska bakgrunder. Men Skolverket (2012) redogör även för att elever som är studiemotiverade tenderar att nyttja det fria skolvalet i större utsträckning, och då väljer skolor som har en generellt högre studiemotivation hos eleverna som går där. Elevsammansättningen bli då sorterad utefter både skolresultat men också dolda egenskaper som studiemotivation, snarare än socioekonomisk och etnisk bakgrund enligt Skolverkets (2012) rapport. Vidare lyfter Skolverket (2012) att det är dessa omständigheter som har en inverkan på likvärdigheten, då lärares förväntningar anpassas efter den generella prestationsnivån hos eleverna de undervisar snarare än elevernas socioekonomi och etnicitet som de benämner det. Däremot har Parszyk (1999) genom sina intervjuer med minoritetselever fått fram material där eleverna uttrycker sig ha mycket stor studiemotivation, men att de ändå talar om sina studievillkor som präglade av svårigheter. De svårigheter som uttrycks är i flera fall relaterade till det pedagogiska bemötande som eleverna får av sina lärare. Lärarnas förhållningssätt och skolans atmosfär är det som får minoritetseleverna att anse sig brista. Parszyk (1999) kopplar det till en sorts immanent pedagogik ur vilken ”invandrarelever” blir värderade efter stereotyper som omger vår kultur och avspeglas i skolans sätt att tala, fostra och undervisa eleverna. Bland annat relateras minoritetsungdomar ofta till problem inom den svenska debatten (Dahlstedt & Lozic, 2017), och den svenska skolan har i olika policydokument genom historien fört resonemang om minoritetselever som problemrelaterade, främst gällande sociala och kulturella aspekter i jämförelse till svenskhet (Gruber, 2001). Dessa diskurser kan komma att forma känslor av utanförskap och då begränsa elevernas framtidsmöjligheter (Parszyk, 1999). Parszyk (1999) argumenterar för att omgivningens tolkningar av minoriteter är etnocentriskt rotade, och att om lärare i sin tur inte erkänner elevernas etniciteter blir de sedda som en homogen grupp baserat på illusioner av hur minoritetseleverna anses vara. Den stereotyp som framställs om etniska

minoriteter är i enlighet med Loomba (2005) inte baserad på okunskap om människors heterogenitet, utan snarare en produkt av föreställningar vilka frambringas genom filtrerad information för att göras hanterbart. Stereotypen är därav ett sätt att befästa en känsla av ett vi och de andra (Loomba, 2005). Parszyk (1999) identifierade att lärarnas sätt att bemöta eleverna utefter stereotypa mönster bidrog till en metakommunikation hos minoritetseleverna där deras inre kunde formas till att se sig själva som mindre benägna för teoretiskt lärande. Det finns då en risk utifrån detta resonemang att eleverna kan se sig själva som avvikande då de blir definierade som stereotypa ”invandrare”, och att de som ”invandrare” besitter en låg status i skolan likaså som i andra delar av samhället (Parszyk, 1999).

Språk som maktmedel

Den koloniala historien har inte bara bidragit till en konstruerad rashierarki. Utan likaså kan koloniala spår kopplas till dagens språkhierarkier, där engelskan och andra europeiska språk står sig högst (Bayati, 2017). Det språk som är det nationella huvudspråket i ett visst land kommer innebära en högre status och språket dominerar genom att vara grunden för kommunikation inom samhället. Det medför ett maktperspektiv där det nationella språket ställs högst i språkhierarkin inom landet, språkets betydelse framgår framförallt genom olika aktörers diskurser (Elmeroth, 2018). Något som blivit synligt är hur dessa diskurser värdesätter västerländska språk och det görs även anspråk på en ”renlighet” inom språken, exempelvis en svenska utan brytning skriver Elmeroth (2018). Bayati (2014) har därtill redogjort för hur en svenska som betraktas vara sämre bidrar med föreställningar som kopplas till kompetenser, som exempel att en svenska med brytning tyder på ett mindre intellekt, snarare än en större kunskap genom att man behärskar flera språk.

I skolan har dessa språkliga maktaspekter sipprat ner och svenskan har kommit att bli det främsta undervisningsspråket och andra språk hos elever kan bli tystade (Bayati, 2014, 2017; Elmeroth, 2018). Elever med svenska som andraspråk har av Elmeroth (2018) blivit beroende av att utveckla sin svenska för att främja sina möjligheter till optimal kunskapsutveckling, och då stödja sina framgångar i samtliga skolresultat. Lärare är de som besitter makten om språkens betydelser (Elmeroth, 2018), och kan bli avgörande för huruvida man inkluderar andra språk i undervisningen eller inte. Vilket Flyman Mattson (2017) menar kommer att spegla den grundsyn läraren har gällande språk när det handlar om organisering i undervisningen för inkludering, eller exkludering av olika språk, och då även inkludering och exkludering av elever (jfr Bayati, 2014, 2017). Utöver hur övriga språk än svenska, som elevernas modersmål, inkluderas i undervisningen för att värna elevers likvärdiga möjligheter till lärande, så kommer det också spela en roll för hur olika språk ges värde (Elmeroth, 2018). Huruvida elever har tillgång till modersmålsundervisning framför Elmeroth (2018) som en påverkande faktor för deras skolresultat, och därtill har hon även diskuterat hur länge ett barn varit i Sverige också kan synliggöras avgörande för deras resultat, eftersom svenskan vanligtvis är det främsta undervisningsspråket och ens kunskaper i det är, som redan nämnt, en faktor för lärande. Med en enspråkig undervisning skapas begränsningar för de elever som ännu inte lärt sig det normerande språket. Att lära sig det språk som skolan är byggt på blir på så vis en förutsättning för att klara av skolan, om anpassningar inte genomförs utefter elevernas egen språklighet (Elmeroth, 2018). Svenska skola har vanligtvis en undervisning som verbaliseras med hjälp av det svenska språket, och det syns ett bortfall gällande användning av andra språk (Bayati, 2017). Bayati (2017) har utifrån resonemang av Skutnabb-Kangas argumenterat för hur den enspråkiga normen som bedrivs inom skolan är en praktik som utgörs av en dold rasism. En effekt av den svenskspråkscentrerade undervisningen blir att flerspråkiga elevers övriga språkliga kompetenser blir osynliggjorda. Liknande argumentation om enspråksnormen har Parszyk

(1999) konkretiserat det normerande undervisningsspråket vara. Parszyk (1999) framför den enspråkiga normen som en subtil eller omedveten diskriminering som inte tar hänsyn till elevers olika språkliga erfarenheter. Enspråksnormen för då med sig en uteslutande praktik i vilken flerspråkiga elever hindras från att uttrycka sina fullständiga språkliga repertoarer i skolan enligt Garcia och Wei (2018) och Björk-Willén (2014). Elever som på ett språkligt och kulturellt plan betraktas ”avvika” från skolans institutionerade normer kommer då ha svårare till kommunikation med lärare, vilket för med sig en stor risk för att eleverna klarar sig sämre i skolans miljö (Parszyk, 1999). Vilket likaså Walker et al. (2019) framfört, alltså om skolan inte kan bemöta elevers språkliga förmågor så skapas ett missförhållande som kan komma att påverka eleverna negativt, då deras skolresultat blir påverkade. Skolans sätt att bemöta elevers flerspråkighet genom praktiserandet av endast ett språk formar en utbildning där ens skolkunskaper kan vara beroende av om man kan språket eller inte. Den enspråkiga normen blir i sin tur även ett sätt att bedriva en hegemonisk praktik genom hur andra språk exkluderas, och för att vidta makt över sitt lärande så kan man antyda att elever behöver erfordra en förståelse i språket. Eller att utbildningssystemet ifrågasätter och omformar ramarna för den språkliga praktiken (Elmeroth, 2018).

Sammanfattning

Inledningsvis redogjordes hur man utifrån dikotomier som vit och icke-vit, rationell och ociviliserad eller vi och de andra kan förstå världen som präglad av andrafierande praktiker gentemot minoriteter, alltså exkluderande processer (Elmeroth, 2018; Said, 2016; Azar, 2006; Fanon, 1997), samt hur det kan bidra till en obalans gällande flera maktaspekter (Ahmed, 2000, 2007, 2011), exempelvis huruvida man kan inträda i olika sfärer obehindrat (Fanon, 1997; Bayati, 2017). Därefter diskuterades hur boendesegregationen kan kopplas till både skolors kvalitet och elevsammansättningen (Skolverket, 2012, 2018; Unicef, 2018; Elmeroth, 2018; Bunar, 2014), och det framfördes exempel på hur skolan kan forma en reproduktion av orättvisor genom elevsammansättningen (Lundgren, Säljö & Liberg, 2014) samt stereotypa diskurser inom vilka minoritets elever blir beskrivna utifrån problembilder. Det har också framkommit kortare förklaringsmodeller som kan påverka elevers betyg så som studiemotivationen eller det pedagogiska bemötandet. Avslutningsvis har bakgrunden utgjorts av diskussioner kring språk som en maktordning. Bland annat hur det normerande språket i skolan påverkar elevers möjligheter till lärande och i sin tur bidrar till processer av inkludering och exkluderingar.

Metod

Systematisk forskningsöversikt är den metod som här används för att främja syftet, att med hjälp av forskning undersöka hur olika livs- och studievillkor betraktas påverka minoritetelevers skolresultat. En systematisk forskningsöversikt är ett förfarande som innebär granskningar av tidigare forskning, för att identifiera, bedöma och syntetisera ett brett innehåll med en förhoppning om att redogöra för en gedigen slutsats och belysa vad som karakteriserar ett visst forskningsfält (Bearmana et al., 2012; Eriksson Barajas et al., 2013). Metoden har av Bearmana et al. (2012), Kirkwood och Price (2014) skildrats vara en tillförlitlig process när det gäller att synliggöra brister i forskning, likaså som att bidra med ett underlag för att synliggöra behov av framtida studier. Därtill lyfter Greenhalgh, Thorne och Malterud (2018) att det finns mindre möjligheter till partisk bedömning i systematiska forskningsöversikter, vilket gynnar metoden som starkt evidensbaserad.

Som nämnt så utgår en systematisk forskningsöversikt från att bearbeta befintliga studier inom ett forskningsområde. Att finna väsentlig litteratur till studien kan därav vara en central del av arbetet. Därtill gäller det även att påvisa en transparens gällande tillvägagångssättet angående insamling av data betonar Eriksson Barajas et al. (2013), för att tillgodose studiens kvalitet i form av reliabiliteten. Reliabilitet innebär bland annat att studien på ett tillförlitligt sätt har redovisat metoder för det som undersökts, och att sökproceduren går att genomföra igen med ett snarlikt resultat av källor, alltså att det är en replikerbar sökprocess (Bryman, 2018; Eriksson Barajas et al., 2013; Hammersley; 2001). Med det poängterat kommer det hädanefter presentera hur sökprocessen exekverats.

Datainsamling och litteratursökning

För att finna ett relevant urval av artiklar till forskningsöversikten genomförs sökningar i databaser. Då ämnet som berörs är inriktat mot utbildningsvetenskap så användes databaserna *ERIC* och *Education Research Complete*. Med hjälp av en utformad sökstrategi formas ett antal sökord som identifierats vara betydande för syftet och frågeställningarna, vilka man använder i databaserna för att finna studier av intresse. Sökstrategin som här bearbetats utgår från modellen *PICO* som är en förkortning för *population, intervention, control eller context, och outcome*. Population avser vem eller vilken grupp som ska undersökas. Intervention åsyftar vad som ska undersökas. Control står för kontrollgrupp och context för sammanhang eller plats. Och till sist outcome som syftar på resultatet (Eriksson Barajas et al., 2013). Då denna studie inte har som avsikt att utifrån en hypotes ta fram material så har jag bortsett från outcome. Nedan presenteras de olika sökblocken som utformats efter PICO-modellen och därefter har översatts för att användas i de engelska databaserna ERIC och Education Research Complete, som jag förkortat till ERC i kommande tabeller.

Population	Intervention	Context
elever med ”invandrar”- eller minoritetsbakgrund	resultat, betyg eller skolprestationer	grundskolan, förortsskolor eller skolor med en etnisk mångfald
immigrant or minority students	grades, ratings or academic achievements	primary school or urban school

Tabell 1. PICO-sökblock

Till en början genomfördes olika test-sökningar med enstaka ord, för att på ett ungefär uppskatta hur många träffar de olika orden gav. Exempelvis så användes sökordet *grades* som en direktöversättning från svenskans *betyg*, vilket till stor del genererade resultat angående årskullar istället för betyg. Då blev det istället mer relevant att utforma kombinationer av olika ord som *academic achievements*, *grades* och *ratings* för att fånga resultat som behandlar skolresultat av olika slag. Genom att använda olika synonymer så utvecklades strategin med fler möjligheter till ett mer träffsäkert resultat. Sökblocken anpassades till att kombinera fler ord och sätts samman med olika operatörer som AND och OR. Slutligen så fullgjordes sökningen genom att prövas på nytt, vilket gav det slutliga resultatet som därefter genomgick en screeningprocess.

Databas	Datum	Sökord	Avgränsningar	Antal träffar
ERC	2020 03 23	("primary school" OR "urban school") AND ("minority students" OR "immigrant students") AND ("Academic Achievements" OR grades OR Rating)	Peer reviewed	81 st
ERIC	2020 03 23	("primary school" OR "urban school") AND ("minority students" OR "immigrant students") AND ("Academic Achievements" OR grades OR Rating)	Peer reviewed	56 st

Tabell 2. Dokumenterad sökning

Då denna översikt har som intention att utöver artiklar, bearbeta statliga rapporter så har sökningar även genomförts på Statens offentliga utredningars hemsida. Där användes sökordet likvärdighet för att finna rapporter av intresse. Likvärdighet som sökord gav tio träffar, bland annat *SOU 2017:35 Samling för skolan - Nationell strategi för kunskap och likvärdighet* vilken var tänkt att användas till översikten. Men eftersom referensgruppen för utredningen var bestående av politiker och inte forskare så valdes den bort från att användas i resultatet med grund i kvalitetsaspekter i inklusionskriterierna. På deras hemsida gick jag också in på nyheter som visar utredningsrapporter i kronologisk ordning, där fanns *SOU 2019:40 Jämlikhet i möjligheter och utfall i den svenska skolan* som är en bilaga till Långtidsutredningen 2019. Bilagan inkluderades i studien då den bearbetar likvärdighet med fokus på att skapa underlag till en förståelse för skolans kompensatoriska uppdrag kopplat till kunskaper och resultat i skolan.

Utöver databaser och statliga hemsidor så har forskning även frambringats utifrån det som Eriksson och Barajas et al. (2013) benämner vara manuell sökning. Det innebär att man utifrån en studie som man kommit över tittar på referenslistan för att finna relevant litteratur för ens eget ändamål. Det kan också innebära att man tittar på olika vetenskapliga tidskrifters innehållsförteckning för att hitta artiklar som relateras till ens ämne. Genom manuell sökning fann jag sex artiklar, en avhandling, en rapport och en SOU rapport. Resultatet från manuell

sökning har på samma sätt som databassökningarna, genomgått relevans- och kvalitetsgranskning, vilket presenteras närmare här nedan.

Urval

Urvalet för forskningsöversikten ska innan sökningen påbörjas vara stadgat för att det ska bli tydligare vilka artiklar som väljs bort, eller kommer användas. Urvalet bestäms beroende på vad som studien avser att behandla (Bryman, 2018), men också vad som anses relevant i linje med ens inklusionskriterier (Hammersley, 2001). De kriterier som ställs på artiklarna kommer bli avgörande för vad som kommer att framgå i resultatet för vidare analys.

Inklusionskriterier
<ul style="list-style-type: none"> • Är peer reviewed eller har en referensgrupp av forskare om det är en SOU rapport.
<ul style="list-style-type: none"> • Studier som avser minoritets elever i grundskolan
<ul style="list-style-type: none"> • Studien diskuterar elevernas skolresultat och prestationer i skolan eller annat väsentligt område som kan anses påverka resultat och prestationer hos elever
<ul style="list-style-type: none"> • Studierna relaterar till elevernas omgivande livsvillkor eller studievillkor
<ul style="list-style-type: none"> • Är publicerad på engelska eller svenska
<ul style="list-style-type: none"> • Uppfyller villkor i kvalitetsgranskningen

Tabell 3. Inklusionskriterier

Exklusionskriterier
<ul style="list-style-type: none"> • Artiklar som inte blivit externt granskade
<ul style="list-style-type: none"> • Material som inte relaterar till fokusgruppen
<ul style="list-style-type: none"> • Inkluderar inga kopplingar till skolresultat eller elevers prestationer i skolan
<ul style="list-style-type: none"> • Annat språk än svenska eller engelska
<ul style="list-style-type: none"> • Redovisar inte metodologiska överväganden eller urval.
<ul style="list-style-type: none"> • Rapporter med grund i självvärderingar, exempelvis internutredningar inom skoldistrikt.
<ul style="list-style-type: none"> • Artiklar där metoder eller policys implementeras (tillagd under relevansgranskningen)
<ul style="list-style-type: none"> • Artiklar som endast mäter elevers skolresultat (tillagd under relevansgranskningen)

Tabell 4. Exklusionskriterier

Medan utsorteringen av artiklar genomfördes i andra relevansgranskningen så insåg jag att det fortfarande var ett för stort antal studier kvar, och att det inte är troligt att jag ska hinna bearbeta allt under tidsramen. Därav tillkom det två exkluderingskriterier. Det första var att välja bort artiklar som prövar metoder eller policys, och det andra kriteriet avser artiklar som mäter elevers skolresultat men inte för en fördjupad eller nyanserad diskussion kring resultaten de presenterat.

Relevansgranskning

Till en början utförs en första rensning av artiklarna från databassökningar genom att ta bort dubletter vid en översikt av titlarna. Detta genomförs med hjälp av programmet EndNote där sökresultaten lagts in för att sammanställa artiklarnas information på ett överskådligt sätt.

1.	Samtliga artiklar från databassökning i ERC och ERIC	137 st
2.	Antal artiklar som var dubletter, och raderades	22 st
3.	Totalt antal artiklar från databaser som ska relevansgranskas	115 st

Tabell 5. Första exkluderingen i EndNote

Efter borttagning av dubletter genomfördes en första relevansgranskning där titeln och abstracten sågs över för att exkludera material som inte ansågs väsentliga i linje med inklusions- och exklusionskriterierna. I detta steg exkluderades 70 artiklar från databassökningen, och kvar var 45 artiklar. Nästa steg i relevansgranskningen var att skumma igenom fulltexterna och ta bort ytterligare artiklar vilka ansågs irrelevanta. Då exkluderades 31 artiklar, kvar till kvalitetsgranskningen var då 14 artiklar från databassökningen. I kvalitetsgranskningen exkluderades 7 artiklar och kvar att användas i den systematiska forskningsöversikten var då 7 källor från databaserna. Dessa 7 källor tillsammans med SOU-rapporten från Statens offentliga utredningars hemsida kommer presenteras i början av resultatet med rubriken *Resultat från databas- och hemsidesökning*.

De 9 källorna från den manuella sökningen genomgick på samma sätt de olika stegen i relevansgranskningen. Vid läsning av fulltexten så exkluderades 2 källor eftersom fokuset för studierna inte längre ansågs relevant i linje med det som skulle utforskas i den tilltänkta studien. Samtliga källor som var kvar från den manuella sökningen uppfyllde villkor i kvalitetsgranskningen. Sammanlagt presenteras och syntetiseras 15 källor från databassökningar, Statens offentliga utredningars hemsida och den manuella sökningen.

Kvalitetsgranskning

Att granska kvaliteten på de artiklar som ska ingå i den systematiska forskningsöversikten är betydelsefullt då det kommer att bidra till den egna studiens kvalitet, och stärka evidensen. Oavsett om studierna är peer-reviewed ska de bli noggrant analyserade, då man inte kan förlita sig fullt ut på en peer-review enligt Denzin (2009). Gällande kvantitativa studier bör granskningen beröra studiens syfte, dess frågeställningar och studiens design. Designen åsyftar hur studien är upplagd och genomförd vilket ska kunna anses vara adekvat för studiens syfte, frågeställningar eller hypotes för att på så sätt säkra kvaliteten. Granskningen ska också riktas mot studiens urval, likaså som mätinstrument för studien, dess analyser och tolkningar. Vid värdering av urvalet i kvantitativa studier berörs hur urvalet kan anses vara representativt för en population (Eriksson Barajas et al., 2013), det vill säga om det kan anses vara generaliserbart

för att dra vidare slutsatser gällande fler än det berörda urvalet (Bryman, 2018; Eriksson Barajas et al., 2013). Likaså är det viktigt att se till studiens validitet, alltså om det som mäts är vad som avsetts att undersökas och då synliggöra ett bortfall av systematiska mätfel.

Kvalitetsgranskning av kvalitativa studier avser också analys av studiens olika delar med fokus på designen. Det inbegriper analys av det presenterade syftet, frågeställningar och hur metodologiska överväganden genomförts, samt huruvida resultatet kan anses representativt för diskussioner och slutsatser. Resultatet bör vara skrivet på ett sådant sätt som gör det enkelt att åskådliggöra dess analyser, och göra övervägningar kring huruvida det kan anses faktiskt (Eriksson Barajas et al., 2013).

Villkor som fokuserat på vid kvalitetsgranskningen har utformats med inspiration från Eriksson Barajas et al. (2013), dessa är:

- Studiens syfte och frågeställningar stämmer överens med designen.
- Designen är adekvat för att besvara frågeställningarna.
- Frågeställningarna är tydligt formulerade likaså som syftet eller problemställningen.
- Urvalsmetoden är preciserad.
- Undersökningsgruppen anses representativ för syftet.
- Datainsamlingsmetoden är lämplig för undersökningens syfte.
- I kvantitativa studier har rimliga mätmetoder och mätinstrument används och en representativ kontrollgrupp.
- Resultatet är åskådliggjort för att analyser kan betraktas vara rimliga.
- Metodologiska överväganden har argumenterats för.
- Studien är publicerad av en vetenskaplig tidskrift, en vetenskaplig fakultet eller utformad med anslutning till en fakultet.
- Studien är peer-reviewed eller granskad av externa forskare.

Kvar efter kvalitetsgranskningen var 15 källor vilka kommer begrundas för att syntetisera ett resultat. Studierna presenteras närmare i början av resultatet med en kort sammanfattning av publikation, utgivningsår, titel, författare och metod, urval samt syftet eller undersökningsområdet för studien.

Analysmetod

Analysmetoden har tagit form efter övervägningar gällande hur metoden kan bidra som hjälpmedel för att gynna den tilltänkta studiens syfte samt frambringa svarsalternativ till studiens frågeställningar (Boréus & Bergström, 2018). Till en början analyserades empirin i relation till den egna studiens syfte och frågeställningar för att värdera huruvida studien är relevant eller inte. Därefter analyseras materialets innehåll genom att lyfta fram vad som är det viktigaste resultatet med hänsyn till syftet och frågeställningarna i den egna studien. Sedan syntetiseras studierna utefter mönster som uppdragats för att påvisa det sammantagna resultatet. Resultatet har därefter kategoriserats genom kodning utefter likheter och skillnader som framkommit. Därtill analyseras vilka som varit de mest framträdande undersökningsområdena, och vad det kan innebära för konsekvenser inom forskningsområdet. Till sist så analyseras det fullständiga materialet med fokus på vilka slutsatser som kan dras och vilka behov det finns av vidare forskning på området. Denna analys har tagit inspiration av en process av tematisk syntes (Bryman, 2018) men anpassats genom att till en början främst utgå från relevansgranskningen för att därefter koda materialet. Detta på grund av den tidsram som forskningsöversikten utarbetats efter.

Etiska överväganden

För att säkerställa att etiska överväganden utförts i samband med den systematiska översikten ska ens metodologiska process, urval och resultat presenteras på ett transparent vis. Man ska kunna tydliggöra hur tillvägagångssättet för översikten gått till, samtidigt som de studier man använder för resultatet bör betraktas utifrån ett kritiskt perspektiv (Bergström och Boréus, 2018; Eriksson Barajas et al., 2013). Därtill lyfter Eriksson Barajas et al. (2013) etiska överväganden i forskningsöversikter som att studierna i resultatet behöver arkiveras då man ska kunna redovisa studiernas ursprungliga form om det skulle begäras för att granskas av läsare. Sammantaget gällande resultatet ska det inte vara allt för selektivt angående inkluderade artiklar då det kan ge ett mindre säkert resultat, och då anses oetiskt (ibid.).

Resultat

I detta avsnitt presenteras det resultat som genererats från datainsamlingen. Till en början redovisas artiklar och en rapport från databas och hemsidesökningen i alfabetisk ordning, därefter åskådliggörs resultatet från de manuella sökningarna vilket likaså presenteras i alfabetisk ordning. I anknytning till presentationen av empirin sammanfattas dess syfte, metod och urval. Därpå framförs det material som framkommit när empirin syntetiserats för att främja studiens syfte, det rör områden som fått rubrikerna *Segregation som skillnadsmarkör*, *”Vi och de andra” eleverna*, *Språkets betydelse i skolan* och *Förväntningar på elever och interaktioner*.

Resultatredovisning från databas- och hemsidesökning

Författare, publicerings år, Tidskrift, volym(nr).	Titel	Metod	Urval
Green, T. L., Sánchez, J., & Germain, E. 2017 Urban Review: Issues and Ideas in Public Education, Vol 48(5).	Communities and School Ratings: Examining Geography of Opportunity in an Urban School District Located in a Resource-Rich City	Djupgående fallstudieanalys	En segregerad snabbväxande stad i USA, demografiska data och kartor.
Syfte/undersökningsområde			
Att kartlägga den spatiala fördelningen av högkvalitativa högstadieskolor i förhållande till urbana närområden vilket därtill kopplas till ras och socioekonomisk status. Studien undersöker också hur de spatiala mönstren, distriktspolitiken och det geografiska avståndet till de högkvalitativa skolorna påverkar utbildningsmöjligheterna för elever som lever i utsatta områden belägna i en resursrik stad.			

Författare. År, SOU nummer.	Titel	Departement
Holmlund, H., Sjögren, A., & Öckert, B. 2019, SOU 2019:40	Jämlikhet i möjligheter och utfall i den svenska skolan.	Finansdepartementet
Rapportens syfte		
Syftet är att främja kunskapsläget i form av likvärdighet inom den svenska skolan med hjälp av analys angående elevers skolresultat i relation till andra variabler som exempelvis		

skolsegregationen. Kompensatorisk resursfördelning mellan skolor och skolors kvalitet är andra områden som också behandlas i bilagan till Långtidsutredningen 2019.

Författare, publicerings år, Tidskrift, volym(nr).	Titel	Metod	Urval
Hornstra, L., van der Veen, I., Peetsma, T., & Volman, M. 2015, School Effectiveness & School Improvement, Vol 26(2).	Does classroom composition make a difference: effects on developments in motivation, sense of classroom belonging, and achievement in upper primary school	Kvantitativ metod som genomfördes med självrapportering i enkäter vilka jämfördes med lärarnas betygssättning.	Totalt 722 elever på 24 skolor och skolornas lärarrapporter för att jämföra med elevernas betyg.
Syfte/Undersökningsområde			
Studien undersöker hur socioekonomisk- och etnisk elevsammansättning påverkar motivationen i skolan, klassrumstillhörigheten och skolprestationer.			

Författare. publicerings år, Tidskrift, volym(nr).	Titel	Metod	Urval
McKillip, M. E. M., Godfrey, K. E., & Rawls, A. 2013, Urban Education, 48(4)	Rules of Engagement: Building a College-Going Culture in an Urban School.	Fallstudie genomförd med observationer och intervjuer.	30 elever, 6 lärare, 3 studievägledare, 3 assisterande rektorer, en rektor och en före detta rektor
Syfte/Undersökningsområde			
Att undersöka hur en urban skola och dess personal arbetar för att etablera en högskoleförberedande kultur, trots att fortsatt utbildning inte är normen i det omgivande området. Vilka motgångar och framgångar kan synliggöras ha betydelse för stadgandet av kulturen undersöks likaså.			

Författare.	Titel	Metod	Urval
--------------------	--------------	--------------	--------------

Publicerings år, Tidskrift, volym(nr).			
Strambler, M. J., & Weinstein, R. S. 2010, Journal of Applied Developmental Psychology, 31(2).	Psychological disengagement in elementary school among ethnic minority students.	Mixed methods - frågeformulär och standardiserade test/testresultat.	111 minoritetselever i första till femte klass i en urban skola samt kontextuella faktorer i klassrummet och på skolan.

Syfte/Undersökningsområde

Studien undersöker olika aspekter av oengagemang eller psykologisk distansering eller frikoppling (disengagement), och hur det kan relateras till olika beteenden och skolprestationer hos minoritetselever. Den har även som syfte att bidra med feedback till skolor om faktorer som bidrar till akademiskt engagemang samt skolprestationer och dessutom vara ett bidrag till forskningen om psykologisk frikoppling i grundskolan.

Författare. publicerings år, Tidskrift, volym(nr).	Titel	Metod	Urval
Wedin, Å. 2015, International Electronic Journal of Elementary Education, 7(2).	Non-challenging education and teacher control as factors for marginalization of students in diverse settings.	Etnografi med intervjuer och observationer.	Två klasser på två olika skolor i Sverige, med elever i tredje och femte klass. Fyra lärare, två på varje skola.

Syfte/undersökningsområde

Syftet är att undersöka lärares attityder gentemot elever som invandrat och elever med en låg socioekonomisk status samt hur organiseringen av undervisningen påverkar elevernas möjligheter till lärande.

Författare. Publicerings år, Tidskrift, volym(nr).	Titel	Metod	Urval
Weiner, M. F. 2016,	Racialized Classroom Practices	Etnografi - intervjuer och observationer	En skolklass med 24 elever och en lärare i

Race, Ethnicity and Education, 19(6).	in a Diverse Amsterdam Primary School: The Silencing, Disparagement, and Discipline of Students of Color.	samt innehållsanalys av dokument	ett bostadsområde i norra Amsterdam. Officiella dokument, elevers resultat i nationella prov och rekommendationer för val av gymnasium.
---------------------------------------	---	----------------------------------	--

Syfte/undersökningsområde

En ambition med studien är att bidra med forskning som dokumenterat diskriminering i ett klassrum genom den praxis som bedrivs gentemot icke-vita elever. Det undersöks genom att se till rasifierade mekanismer som placerar in eleverna i en rasierarki i en nederländsk grundskola.

Författare. publicerings år, Tidskrift, volym(nr).	Titel	Metod	Urval
Wiggan, G., & Watson-Vandiver, M. J. 2019, Race, Ethnicity and Education, 22(6)	Pedagogy of Empowerment: Student Perspectives on Critical Multicultural Education at a High-Performing African American School.	Fallstudie – observationer, intervjuer och student essäer.	En högpresterande afroamerikansk skola i ett utsatt område med en specifik läroplan. 15 elever, 4 lärare och en administratör

Syfte/undersökningsområde

Att utforska elever och lärares uppfattningar om en högpresterande skola och deras läroplan för att se vilka framgångsfaktorer som kan synliggöras i relation till skolans curriculum.

Resultatredovisning från manuell sökning

Författare. publicerings år, Beställare av rapport.	Titel	Metod	Urval
Bunar, N. 2015, Kommissionen för ett socialt hållbart Stockholm.	Elevsammansättning, klyftor och likvärdighet i skolan - underlagsrapport till Kommissionen för ett	Narrativ översikt.	Nationell och internationell forskning, rapporter, och policydokument.

	socialt hållbart Stockholm.		
Syfte/undersökningsområde			
<p>Rapporten har som syfte att presentera och diskutera hur elevers strukturella villkor från hemmiljön och utbildningspolitiska reformer har kommit att påverka likvärdigheten inom svensk skola. Huvudsakliga villkor som rapporten framför är socioekonomiska och etniska förteckningar i boendesegregationen, valfrihet utifrån det fria skolvalet och nyanlända elevers situation. Till det presenteras utbildningspolitiska reformer och kompensatoriska åtgärder med en intention till förhöjd likvärdighet och kvalitet inom den svenska skolan. Därtill framförs rekommendationer för en mer likvärdig skola.</p>			

Författare. publicerings år, Tidskrift, volym(nr).	Titel	Metod	Urval
Carlson, M. 2009, Utbildning & Demokrati, 18(2).	Flerspråkighet inom lärarutbildningen - Ett perspektiv som saknas.	Fältstudie – fältanteckningar, intervjuer och skriftliga källor	Forskare, lärare samt studenter inom lärarutbildningen och skriftliga källor
Syfte/undersökningsområde			
<p>Artikeln undersöker hur lärarstudenter i sin utbildning blir förberedda att ta sig an ett arbete i en flerspråkig skola. Artikeln för resonemang om hur olika diskurser som förs bland urvalsgruppen kan komma att forma hur elever i skolan bemöts gällande sin flerspråkighet och vad det har för betydelse för demokratiska och samhällsenliga aspekter.</p>			

Författare. Publicerings år, Publikation.	Titel	Metod	Urval
León Rosales, R. 2012. Symposium 2012.	Snacka fett som en svenne – kategoriseringar, identiteter och språk	Fältarbete, med empiri från intervjuer.	Minoritetselever i årskurs 6. Två klasser i en svensk förort.
Syfte/undersökningsområde			
<p>Undersökningsområdet för studien är hur villkor och normer skapar möjligheter och begränsningar för minoritetselever. Artikeln fokuserar främst på språk som en förklaring till skillnadsskapande kategorier och maktordningar inom olika hierarkier, vilka ger sig uttryck inom skolan.</p>			

Författare. publicerings år, Universitet, rapport nr.	Titel	Metod	Urval
Lundberg, O. 2015, Göteborgs universitet, Gothenburg Studies in Educational Sciences 378	Mind the gap: ethnography about cultural reproduction of difference and disadvantage in urban education.	Etnografi – deltagande observationer och intervjuer	4 olika skolklasser, dess elever och lärare.
Syfte/undersökningsområde			
<p>Avhandlingen undersöker hur kulturellt skillnadsskapande tar sig uttryck, genomförs och hur det förmedlas i politik såväl som praxis samt hur reproduktion av sociala och kulturella ojämlikheter sker genom skolans praktik. Alltså hur kulturell reproduktion av skillnadsskapande och missgynnande inom utbildning kan gestaltas genom diskurser, policys och praxis på både en mikro- och makronivå. Därtill analyseras när chanser till förändring och transformerande i den pedagogiska praktiken uppstår.</p>			

Författare. publicerings år, Tidskrift, volym(nr).	Titel	Metod	Urval
Phoenix, A. 2009, Race Ethnicity and Education, 12(1).	De-colonising practices: negotiating narratives from racialised and gendered experiences of education.	Intervjuer	Vuxna kvinnor med karibisk och/eller migrationsbakgrund som tidigare gått i brittisk skola.
Syfte/undersökningsområde			
<p>Studien undersöker upplevelsen av intersektioner från rasifierande och könande processer i den brittiska skolans kontaktzoner utifrån feministisk och postkolonial teori.</p>			

Författare. År, SOU nummer.	Titel	Departement
Sawyer, L., & Kamali, M.	Utbildningens dilemma: Demokratiska ideal och andrafierande praxis.	Utbildningsdepartementet

2006, SOU 2006:40		
Rapportens syfte		
I rapporten redogörs hur strukturell och institutionell diskriminering gentemot elever kan ta sig uttryck. De missförhållanden som presenteras diskuteras utifrån olika mekanismer samt problematiseringar gällande demokratiska uppdrag och mål inom utbildningen ställs i relation till dess praxis.		

Författare, publicerings år, Tidskrift, volym(nr).	Titel	Metod	Urval
Sernhede, O. 2011, Young, 19(2).	School, Youth Culture and Territorial Stigmatization in Swedish Metropolitan District.	Fältarbete med deltagande observationer och intervjuer	Två skolor belägna i en svensk förort, hiphopkollektiv, föräldrar, lärare och socialarbetare.
Syfte/undersökningsområde			
I artikeln uppmärksammas hur informella inlärningsprocesser bedrivs inom ungdomars kulturella praktiker och därmed används som uttrycksmedel. Artikeln behandlar även hur det informella lärandet kan ställas i kontrast till skolans lärprocesser och pedagogiska praktik.			

Segregation som skillnadsmarkör

Förortsområden har i jämförelse med landets genomsnitt en högre arbetslöshet, lägre utbildningsnivå likaså som större ekonomiska begränsningar och majoriteten av de boende i dessa områden har minoritetsbakgrund (Bunar, 2015). Områdena har ofta kommit att beskrivas som problemområden hävdar Sernhede (2011) och Bunar (2015), vilket i sin tur leder till marginaliseringar av både eleverna som bor där, men också skolorna i området. Bunar (2015) framför hur stigmatisering gentemot vissa bostadsområden påverkar eleverna som är bosatta där genom att de kommer att behöva hantera och förhålla sig till stigmat, förväntningarna och antingen leva upp till stigmatiseringens effekter eller ta avstånd från det. Som Lundberg (2015) hänvisat till i sin avhandling så är minoritets elever från förorten ofta medvetna om att de kan bli stigmatiserade och då betraktade utifrån stereotypa föreställningar kopplat till deras bostadsområde eller "ras". Boendesegregationen skapar mönster av marginaliseringar och stigmatisering gentemot personer i förorterna vilket likaså påverkar skolans verksamhet enligt Sernhede (2011). Det är något som vanligtvis påverkar elevernas självbild, relationer, praktiker och därtill känslor av utanförskap eller isolering undan majoritetssamhället (Sernhede, 2011; Lundberg, 2015; Bunar, 2015).

Genom att studera bostadsområden, demografi och skolkvalitet har Green, et al. (2017) kommit fram till att skolor av hög kvalitet främst är belägna i områden med en demografi som utgörs av vit medelklass. I och med det har studien visat på att ras och socioekonomisk status kan

påverka vilken kvalitet som tillgängliggörs i närområdets skolor (Green et al., 2017). Liknande resonemang har Statens offentliga utredningar (SOU 2019:40) redogjort för, då de analyserat skolor av hög respektive låg kvalitet. Skolor av lägre kvalitet har en mer frekvent elevsammansättning av minoritets elever samt elever med en begränsad ekonomi. En kvalitetskillnad beroende av bostadsområden medför en bristande likvärdighet gällande skolresultat, därtill argumenterar Statens offentliga utredningar (SOU 2019:40) för att det även kommit att innebära en bristande likvärdighet rörande de uppväxtvillkor som görs tillgängliga. Green et al. (2017) belägger att bostadsområden påverkar vilken pedagogisk kvalitet elever har tillgång till. Segregationsmönster som kartlagts har klargjort hur områden med en hög andel elever med minoritetsbakgrund och fattiga familjer är belägna i områden där skolor av lägre kvalitet är stationerade. Green et al. (2017) fastslår tillika Statens offentliga utredning (SOU 2019:40) att skillnader i kvaliteten påverkar likvärdigheten inom utbildning, och som läget ser ut nu så missgynnas minoritets elever i skolor belägna i ekonomiskt utsatta områden. Green et al. (2017) argumenterar för att det bidrar till privilegier för vita familjer då de inte behöver välja skolor bortanför sitt närområde, för att förse sina barn med högkvalitativ undervisning i resursstarka skolor. Närområdets betydelse skapar även begränsningar för familjer med knapp ekonomi då deras valmöjligheter är beroende av ett ekonomiskt kapital i de fall då ett byte av skola för att höja kvaliteten i sina barns utbildning anses angeläget inom en nordamerikansk kontext. Även om den svenska skolan inte ser likadan ut, utan istället har krav på en kostnadsfri skola, så har ens närområde betydelse för vilken skola som blir aktuell för ens barn påvisar Bunar (2015). Även Statens offentliga utredningar (SOU 2019:40) har i sitt resultat framfört att många elever som nyligen invandrat placeras på skolor med sämre kvalitativa egenskaper. För att ändra de mönster som identifierats föreslår Green et al. (2017) en policyförändring, exempelvis att resursmedel till skolor av lägre kvalitet ska innebära en säkrad lärarkompetens och att då försöka säkra skolor av hög kvalitet i samtliga närområden, i mån om att skapa likvärdig utbildning för samtliga elever i en segregerad stad.

SOU (2019:40) har argumenterat för att en förhoppning med den kompensatoriska resursfördelningen mellan skolor är att elevers förutsättningar ska främjas och att skolan då ska ha möjligheter att förse eleverna med resurser som kan "utjämna skillnader i hemmiljö" (SOU 2019:40, s. 95), vilket de menar är en huvudsaklig faktor för elevers skolresultat. Den kompensatoriska organiseringen ska då ske genom mindre skolklasser och högre lärarkompetenser i de skolor som är i behov av detta resurstillskott för att främja kvaliteten. Men i dagsläget har rapporten framfört att resurstillskottet snarare visat sig innebära en lärartäthet istället för en intensifierad lärarkompetens. Det synliggörs en avsaknad av utbildade lärare i skolor med "sämre" elevförutsättningar som Statens offentliga utredningar benämner det. Alltså skolor med en majoritet minoritets elever, vars familjer är socioekonomiskt utsatta, där eleverna har föräldrar med en "låg" sysselsättningsgrad eller är lågutbildade (SOU 2019:40). Därtill påpekar Strambler och Weinsteins (2010) att en lärares akademiska utbildning inte per automatik innebär att läraren besitter de kompetenser som eftertraktas för att främja elevernas engagemang för lärande och då förhoppningsvis förbättra skolprestationerna hos eleverna och säkra kvaliteten i utbildningen. Likaså har Carlson (2009) lyft fram brister inom lärarutbildningen som kommit att påverka bemötandet gentemot eleverna. När det gäller den segregerade elevsammansättningen argumenterar Bunar (2015) likt Green et al. (2017), för att åtgärder behövs som kan påverka hur elever fördelas mellan skolor, och att det inte ska vara upp till marknaden, då det istället pekar på en fördjupad segregation. Han anser att det behövs mer än åtgärder i form av ekonomiska resurser eller fortbildning av lärare inom skolan, såsom en omorganisering av insatser gentemot elevsammansättningen. Om inte skolsegregationen kommer till att förändras så blir en slutsats enligt Bunar (2015) att det leder till en djupare

distansering mellan förortsskolorna och innerstadsskolorna, och därmed dikotomin "vi" och "de andra" eleverna.

"Vi och de andra" eleverna

Andrafiering har Phoenix (2009) beskrivit som ett sätt att idag, fortsätta upprätthålla en hegemonisk hållning som tjänar de som tidigare koloniserade andra. I Statens offentliga utredningar (SOU 2006:40) framgår det att både lärare, kuratorer, studie- och yrkesvägledare likaså som det pedagogiska arbetet på skolor och skolböckerna bidrar till en praktik av andrafiering gentemot elever med minoritetsbakgrund. Genom utbildningssystemet har medborgare formats efter de normer och föreställningar som nationen sett sig eftertrakta för att skapa förutsägbara medborgare anger Sawyer och Kamali (SOU 2006:40). Därtill argumenteras för att de elever som inte blir inkluderade i det nationella "vi:et" möter diskriminerande praktiker, och då missgynnas inom skolan. Det för i sin tur med sig att flera av eleverna som andrafieras kan komma att generera låga skolprestationer konstaterar författarna. En nationell reproduktion av "vi:et" innebär då också ett återskapande av det som nationellt avviker och en systematisk andrafiering blir inbyggd i utbildningssystemets praxis (SOU 2006:40). Andrafiering har identifierats av Granstedt (SOU 2006:40) i lärares sätt att tala om elever med minoritetsbakgrund. Yttranden som företes av lärarna handlar bland annat om hur eleverna till skillnad från de själva firar *andra* högtider och har *andra* tillställningar, vilket förstärker en kontrast gentemot det lärarna betraktar vara normalt. Lärarna har visats göra tolkningar om elevernas handlingar utifrån ett majoritetsperspektiv vilket gör att eleverna betonas som annorlunda, de blir "de andra" i kontrast till "vi" utefter värderingsmässiga principer. Lärarnas tolkningar i skolan står ofta oemotsagda argumenterar Granstedt (SOU 2006:40) för och framhåller hur de diskurser som förmedlas av lärarna innebär en makt över ett tolkningsföreträde då de lägger fokus på elevernas handlingar snarare än sina egna ageranden och antaganden. Lärarna ser inte makten i deras möjligheter att göra tolkningar utefter vad som anses normalt samt vad som görs onormalt. Det kan föra med sig att de som utesluts möter diskriminerande konsekvenser såsom marginalisering framhåller Granstedt (2006:40).

Lundberg framför ett exempel där en klass från en skola i förorten har varit på biobesök och läraren berättar hur de tillsammans med eleverna har diskuterat olika outtalade regler för hur man beter sig på en biograf, läraren poängterar hur det är viktigt att eleverna ska lära sig bete sig rätt för att inte kopplas till negativa stereotyper av minoritets elever. I anslutning till det poängterar Lundgren (2015) att läraren istället för att hjälpa eleverna motverka den socialt ojämlika stereotypen som de möter i sin vardag, ska anpassa sig själva för att inte associeras med den. Exemplet synliggör det som ofta kan vara outtalat, hur minoritets elever är de som förväntas göra anpassningar, snarare än att normer förändras. För att eleverna ska passera i biografen utan motstånd från andra, och utan att betraktas vara stereotyper, så ska "de lära sig" hur man gör för att inte betraktas vara just den "typiska invandrareleven". Detta exempel pekar på hur elever inom skolan blir skolade till att se sig själva som de avvikande i samhället, vilket det bör göras anpassningar utefter, snarare än att utmana de begränsande normer som synliggjorts (Lundgren, 2015). Sernhede (2011) har uttryckt hur minoritets i förorten, bland annat genom skolan kan ha utvecklat en syn på sig själva som underordnade och särskilja från den svenska kulturen, genom hur de värderas i jämförelse till vad som anses vara normerande svenskhet. Att i skolan likställa minoritets elever med majoritetssvenska normer skapar en process utifrån vilken eleverna ser sig avvika, och i jämförelsen då se sig själva som problematiska. Denna form av andrafiering bidrar till ett vidhållande av eleverna som underordnade, marginaliserade och exkluderade. Det kan i sin tur forma internaliserande processer där den andra legitimeras och identifierar sig med vad den överordnade gruppen ses försaka (Sernhede, 2011). Inom skolan bär lärare makten att genom utbildning reproducera

föreställningar kring vad som anses ”rätt” eller ”fel”, framhåller Sawyer och Kamali (SOU 2006:40).

Eleverna i León Rosales (2012) studie har likt Lundgrens (2015) exempel lärt sig att deras uttryck är annorlunda än vad som anses eftertraktat. Eleverna särskiljer sig själva från en normerad svenskhet då de återkommande gånger i intervjuerna säger att svenskhet kännetecknas av en skötsamhet, från vilken de menar sig avvika. Elever har lärt sig vad som kategoriseras vara önskvärt, och vad som anses bryta mot det. Sawyer och Kamali (SOU 2006:40) har argumenterat för hur föreställningar om elever med minoritetsbakgrund vanligtvis ställs i kontrast till föreställningar om majoritetssvenska elever. De majoritetssvenska eleverna blir tillsammans med lärare och annan personal de som utgör normen, alltså ”vi:et” som inkluderas till att vara de normativa inom skolan och vilka ”de andra” eleverna utvärderas gentemot (SOU 2006:40). Likt läraren i Lundgren (2015) är eleverna medvetna om att det finns förväntningar vilka påstås vara de rätta, de normativa (León Rosales, 2012; SOU 2006:40). Skolan beskrivs av Sawyer och Kamali (SOU 2006:40) som en institution där både normer, värderingar, föreställningar och synsätt blir återskapade. Där elever genom sin medverkan, utöver att inhämta den kunskap som betraktas vara legitimerad, likaså skapar sig en förståelse om sig själva och sin del i världen. Därmed formas elevernas tänkande och genom att möta olika diskurser, begrepp och kategoriseringar konstrueras elevernas föreställningar om omvärlden, så väl som den egna självbilden (SOU 2006:40).

Språkets betydelse i skolan

En elev har i León Rosales (2012) resultat framfört hur han som flerspråkig elev bär med sig en nackdel i jämförelse med de som beskrivs vara enspråkiga majoritetssvenskar. Eleven för ett resonemang kring hur hans flerspråkighet innebär ett hinder för honom att lära sig engelska, och om man är enspråkig så finns inte det hindret. Detta menar León Rosales (2012) åskådliggör hur eleven tillägnat sig erfarenheter om att hans flerspråkighet inte är någon resurs i skolan, utan istället betraktas som ett hinder utifrån omgivningen. Resonemanget stämmer inte överens med vad man inom forskning kommit fram till, alltså att flerspråkighet gynnar lärandet av ytterligare språk (León Rosales, 2012; Carlson, 2009). Flerspråkighet som brist, tillskillnad från majoritetssvenskars förstådda enspråkighet i León Rosales (2012) studie synliggör en koppling till Carlsons (2009) argumentationer om hur flerspråkiga elever omges av diskurser kring flerspråkighet som problemrelaterat. Liknande beskrivningar om minoritets elever har Granstedt i Statens offentliga utredningar (SOU 2005:40) förevisat. I Granstedts (SOU 2006:40) studie som undersökt tolkningsrepertoarer hos lärare, vilka inbegriper värdeuppfattningar angående minoritets elever, har det analyserade resultatet åskådliggjort hur lärarna beskriver eleverna som en problemrelaterad grupp. Bland annat framförs en tankegång hos en lärare som likställer de elever som invandrat med elever som har språkrelaterade funktionshinder såsom dyslexi eller läs- och skrivsvårigheter, vilket Granstedt synliggör som ett uttryck utifrån ett bristperspektiv. Den tolkningsrepertoar som först fokuserar på elevernas språklighet som enligt läraren anses vara en otillräcklig svenska, snarare än att se till positiva egenskaper, såsom kompetenser inom andra språk (SOU 2006:40; jfr Carlson, 2009). Som nämnt, så argumenterar Carlson (2009) för att det i skolan finns en tendens att flerspråkighet hos elever blir betraktat utifrån ett bristperspektiv snarare än som något positivt. Eleverna anses då genom sin flerspråkighet, vara bristfälliga i förhållande till det svenska språket. Detta till följd av att det inom skolan finns en tradition som utgörs av en enspråksnorm (Carlson, 2009). Den enspråkiga normen har förklarats närmare i ett citat av en lärarstudent, där studenten anger sig vara kritiskt till användning av flera språk i skolan. Studenten pekar på att det svenska språket är ett viktigt arbetsverktyg inom alla ämnen, och därav säger sig vara emot en användning av andra språk i undervisningen. Enspråksnormen blir framträdande genom att studenten endast ser svenskan som arbetsverktyg,

och inte andra språk även om de för eleven skulle vara gynnande. Att lära sig svenska är således en förutsättning för att tillägna sig kunskaper inom skolans ämnen utifrån resonemanget (Carlson, 2009).

León Rosales (2012) diskuterar hur språk är en del i den etniska/rasifierade maktordningen, då språket betraktas som skillnadsskapande och det överordnade gestaltas som en "ren" språklighet i en språkhierarki eller flerspråkighet som normbrytande. Eleverna särskiljer sig från den normerande svenskheten i studien genom att framföra sin språklighet som annat än det majoritetssvenskarna talar. Eleverna anger sin förortssvenska som avvikande den språknorm de identifierat och León Rosales (2012) argumenterar för att eleverna kan påstå ha internaliserat en underordnad positionering i språkhierarkin. I studien av Phoenix (2009) har det påvisats hur elever från Karibien i den brittiska skolan blev betraktade som oförmögna i jämförelse med majoritets eleverna på skolan. Positioneringen var en följd av faktorer för andrafiering, exempelvis som hur eleverna talade och deras utseende. Både León Rosales (2012) och Phoenix (2009) har alltså fått fram att hur man talar inom ett språk kan vara en faktor för andrafiering inom skolan, och därtill även bland elever. León Rosales (2012) har flertalet gånger i studien framfört empiri från intervjuerna med eleverna där svenskhet likställs med en "ren" språklighet. Detta var även den faktor som Phoenix (2009) framförde, alltså att elevernas karibiska accent var det som var skillnadsskapande gentemot den brittiska språknormen. Eleverna i León Rosales (2012) studie har han beskrivit som medvetna om att deras sätt att tala inte likställs med en så kallad "ren" svenska. Eleverna uppger sin svenska som bristfällig då de upprepade gånger beskriver hur deras svenska är *annorlunda* än den svenska som "svenskarna" talar, och att ren svenska kan vara något att sträva efter. Bland annat förklarar en elev hur han tänkt byta skola, till en skola där det främst går majoritetssvenska elever, och då kommer han ha chansen till att lära sig "rätt" svenska. Tillskillnad från den svenska han och hans vänner talar. Exemplet synliggör en distinktion till vad som anses vara det normala. Språklighet i ett språk kan alltså ses vara en skillnadsskapande aspekt då elevernas språk både av sig själva och andra betraktas vara annorlunda (León Rosales, 2012; jfr Phoenix, 2009). I både León Rosales (2012) och Carlson (2009) studier har det påvisats en distinktion mellan vad som anses vara "rätt" och "fel" svenska, och i Phoenix (2009) vad som anses vara den "rätta" brittiskan. Exempelvis att tala förortssvenska eller ett majoritetsspråk med accent har visats vara något som likställs med en "bristande" lingvistisk. De språkliga normer som framträder handlar därav inte bara om flerspråkighet kontra enspråkighet, utan likaså vad som värderas vara rätt, och fel inom ett majoritetsspråk. Gentemot de normer som eleverna identifierat advocerar León Rosales (2012) att en effekt kan bli att eleverna ser sig som mindre benägna till att vara "duktiga elever" i skolan, till följd av att kategoriseras, och kategorisera sig själva, som mindre korrekta i jämförelse till det språkligt normativa.

Förväntningar på elever och interaktioner

Hornstra et al. (2015) har påvisat hur etniska minoriteter gynnas av att vara i klasser med andra etniska minoriteter, men hur det samtidigt kan synas en negativ verkan hos elever med låg socioekonomisk status. Bland annat relaterar forskarna det till hur lärarna som undervisar använder ett mindre avancerat språk i interaktionen med elever från socioekonomiskt missgynnade hem, och som har minoritetsbakgrund. Eleverna försummas då av lärarnas sätt att korrigera sitt språk, oavsett om lärarna gör det med bästa avseende i hopp om att gynna förståelsen i dialogerna. Att använda ett mindre avancerat språk blir på så sätt ett medel för att reducera elevernas vokabulära lärande, då deras ordförråd begränsas till följd av lärarnas förenklade tal. Hornstra et al. (2015) har även framfört hur det i klasser med många minoritets elever fokuseras mycket på grundlig språkutveckling men att det i sin tur för med sig

att exempelvis matematiska kompetenser blir bortprioriterade, vilket skapar effekter på utvecklingen av matematiska kompetenser. Det var framförallt synligt i de yngre åldrarna av grundskolan då eleverna utvecklar grundläggande kompetenser inom matematik, vilka senare kan anses svårare att utveckla menar Hornstra et al. (2015). I en av klasserna som studerats i Wedins (2015) studie framgår hur lärarnas interaktion med eleverna främst fokuserar på de uppgifter som lärarna instruerat eleverna till att jobba med, och även utan att i någon större utsträckning bjuda in till konversationer bortom det lärandeobjekt som bearbetas. Det bidrar till korta och fragmenterade dialoger, vilket Wedin (2015) menar inte bidrar till möjligheter för utmanande språkliga interaktioner. Interaktionen mellan lärare och elever behöver bidra till elevers meningsskapande för att värna en språkutvecklande praktik framhåller Carlson (2009). För att gynna studieframgångar hos minoritets elever har McKillip et al. (2013) argumenterat för att det finns ett stort behov av en relation mellan personal och elever som baseras på ett ömsesidigt utbyte i dialoger och en känsla av trygghet hos eleverna. McKillip et al. (2013) redogör för hur väsentligt det är med en meningsskapande som gör att eleverna kan uppleva sig sedda som individer och också kapabla för lärande.

Phoenix (2009) resultat har förevisat en situation då en minoritets elev skrivit en uppsats, vilken läraren påstår är ett plagiat. Istället för att läraren betrodde elevens prestationsförmåga så sågs trovärdigheten till elevens kunnande bli begränsat av lärarens föreställning om eleven. Dance (SOU 2006:40) lyfter också ett exempel med en elev som akademiskt sågs negligeras av sina lärare som hade snäva förväntningar på hans kunnande utefter en stereotyp bild av eleven. Eleven beskrev hur han behövde någon som stod bakom honom, och trodde på hans kapacitet till lärande för att han skulle motiveras till goda betyg. Istället såg han sitt engagemang som litet när en lärare inte hade några positiva förväntningar, han gick på lektionerna men motsatte sig hennes uppgifter. Motsvarande resultat har också Strambler och Weinstein (2010) presenterat, alltså hur lärares förväntningar utefter elevens förutsättningar influerar elevens engagemang i skolarbetet. I studien har de påvisat en korrelation mellan elevers oengagemang till skolan och lärares begränsande förväntningar och negativ feedback. Det har då kommit fram att lärarens förhållningssätt gentemot eleven kan påverka huruvida eleven väljer att distansera sig själv från skolarbetet. Strambler och Weinstein (2010) poängterar att lärare behöver sträva efter att bygga goda relationer med eleverna för att en distansering hos eleverna gentemot sitt skolarbete inte ska ske. En lärares engagemang gentemot eleven bidrar på så sätt till elevens engagemang till att gynna sitt skolresultat.

Kontrasterat till Dances (SOU 2006:40) samt Strambler och Weinsteins (2010) exempel på låga förväntningar gentemot minoritets eleven som resulterade i ett oengagemang så har McKillip et al. (2013), Wiggan och Watson-Vandiver (2019) synliggjort hur höga förväntningar på eleverna bidragit med ett driv för att de självmant engagerar sig i sina studier, för att få goda resultat som kan lägga grunden för fortsatta studier på högre nivåer. En elev framför i McKillip et al. (2013) att genom hur lärarna har höga förväntningar och krav på eleverna så skapar det en motivation, och att det är upp till sig själv att bemöta dessa förväntningar genom att engagera sig i sitt skolarbete. Dance (SOU 2006:40) har också påvisat hur lärares bemötande gentemot elever har en värdefull roll för att värna elevers skolframgångar, och konstaterar att lärares bemötande kan bli avgörande för elevernas utveckling och förvärvade kunskaper. Utifrån intervjuer med elever har Dance i Statens offentliga utredningar (2006:40) fått fram resultat som beskriver att eleverna vill bemötas av utmanande praktiker där lärarna är engagerade. När eleverna i studien (SOU 2006:40) tillfrågas att synliggöra skillnader mellan en bra och dålig lärare framgår en längtan i deras uttryck efter att utmanas i sitt tänkande genom interaktioner med läraren, där de blir intellektuellt stimulerade och inte bara lär sig att kopiera det som läraren framför. Likartade resonemang finns i Wiggan och Watson-Vandivers (2019) resultat. Elever är i behov av stimulerande lärprocesser där deras intellekt värdesätts och kan utvecklas med ett inspirerande

studieupplägg, exempelvis genom en pedagogik som är afroamerikansk centrerat. Genom att fokusera på ett stärkande av den afroamerikanska identiteten och en förståelse för sin historia som värdefull har skolan i studien hjälpt eleverna att se bortom de svårigheter den vanligtvis marginaliserade gruppen svarta elever kan bemöta. Skolan har med sin pedagogik lyft fram positiva exempel på afroamerikaner vilket inspirerat eleverna till att se sig själva som kapabla, men också hur skolan kan vara en väg till framgång (Wiggan & Watson-Vandiver, 2019).

I ett annat exempel från Dances (SOU 2006:40) studie berättar en elev hur lärarna blir arga på eleverna med minoritetsbakgrund när de ansågs bete sig illa, men när en majoritetssvensk elev beter sig likadant så bemöttes de inte med lika negativa reaktioner från lärarna. Weiner (2016) har utifrån sin studie påpekat att interaktioner mellan läraren och eleverna i klassrummet går att relatera till en ras-hierarki, eller en etnisk maktordning som är existerande i samhället då det i studien påvisades en systematik gällande vilka elever som disciplinerades, tillintetgjordes eller fick uppmuntrande bemötande med positiva interaktioner. Det kunde likaså synas i vilka förväntningar läraren hade på eleverna, och hur uppmuntran gestaltades. Skolpraktiker som påvisats av Weiner (2016) har tydliggjort hur icke-vita elever var de som blev marginaliserade i klassrummet genom att tystas, ignoreras eller disciplineras förhållandevis mer än vita elever. Icke-vita elevers spelrum kunde fastställas vara mindre än för den vita eleven i klassen vilket kommit att skapa en devalverande praktik gentemot minoritets eleverna, det har framförts bidra med begränsningar då deras frågor eller uttalanden inte uppmuntrades i klassrummet och möjligheter till interaktioner med lärare och andra elever försumrades.

I Wedins (2015) studie kan sättet som lärarna talar om eleverna kopplas till det som Carlson (2009) och Granstedt (SOU 2006:40) beskriver vara problemorienterat. När lärarna talar om eleverna så lyfter de elevernas prestationer och engagemang i skolan som problemrelaterat, då de främst talar om elevernas svagheter. Som skolklass beskriver läraren eleverna som ett bra team, men att de samtidigt är socialt ostabila och att mycket av hennes tid går ut på att försöka att få eleverna att respektera varandra för att hålla ihop gruppen. När läraren i intervjun blir frågade om eleverna som individer framförs yttranden som att eleven behöver ”polish there skills”, eller att eleven knappt får något gjort men att de ”är på väg” (Wedin, 2015, s.174). På liknande sätt beskriver den andra läraren sina elever, som att han behöver ”push and pull” för att få eleverna att göra någonting och att de ”behöver mycket” (Wedin, 2015, s. 174). I Wedins studie syns hur lärarnas sätt att interagera med eleverna i ena klassen är begränsat med fokus på uppgifter och ordning, medan i andra klassen syns ett stöttande bemötande från lärarna där de har en förtrogenhet till att eleverna är på väg mot de mål som finns och det synliggörs en didaktik med fokus på ett utbyte av dialoger tillsammans med eleverna. I studien framgår att den klass vars skolresultat sågs vara de högsta i slutet av terminen var i den andra klassen som beskrevs, alltså den med ett interagerande lärande. McKillip et al. (2013) har framfört hur all personal på skolan kan gynna elevernas lärande genom att ha en gemensam vision om hur atmosfären på skolan ska vara och vad som eftersträvas i lärarnas uttryck när de bemöter eleverna. Därtill argumenteras hur förutsättningar för att utveckla en lärandemiljö där eleverna gynnas är att deras roll i skolan värdesätts, och beslut som tas är med elevernas perspektiv i beräkning. Det relationsbaserade klimatet som kan skapa en kultur för lärande och motivation hos elever till engagemang har identifierats av McKillip et al. (2013) som en nyckelfaktor för att utveckla en studiemiljö med driv för högre utbildning hos eleverna.

Sammanfattning av resultat

I resultatet har nationell, internationell forskning samt statliga rapporter syntetiserats för att tillsammans skapa ett underlag som bidrar till en förståelse kring vad som kan påverka minoritets elevers skolresultat i korrelation med andra områden såsom olika livsvillkor samt studievillkor.

Områden som belysts är hur bostadssegregationen bidragit till en uppdelning gällande skolkvalitet såväl som elevsammansättningen. Det för med sig att områden med en majoritet minoritetselever vilka främst identifierats vara belägna i utkanten av städer, både möter stigmatiserande uttryck samt marginaliserande praktiker (Bunar, 2015; Lundgren, 2015; Sernhede, 2011). Bland annat påvisas eleverna i förorten bli marginaliserade genom skolorganisatoriska brister, vilket förstärker en ojämn likvärdighet som då missgynnar elevernas chanser till goda skolresultat likaså som det missgynnar deras uppväxtvillkor (SOU 2019:40; Green et al., 2017).

Andra omständigheter som påverkar elevers skolprestationer är den andrafiering som reproduceras inom skolan. Resultatet har påvisat hur exempelvis lärares sätt att tala om minoritetselever genomförs utefter jämförelser till vad som betraktas vara det "normala" och att dessa diskurser vanligtvis har fokus på elevernas svagheter och tillkortakommanden gentemot det som förväntas utefter normen (SOU 2006:40; Carlson, 2009; Wedin, 2015). Inom skolan syns förväntningar på eleverna som syftar till att de behöver anpassas efter den norm som råder, då deras eget uttryck värderas vara underordnat denna norm (Lundgren, 2015; SOU 2006:40). På detta vis reproducerar skolan normer kring vad som anses vara det rätta, och vad som då anses vara fel (SOU 2006:40). Utifrån denna process finns det stora möjligheter till att elever internaliserar en underordnad positionering gentemot det hegemoniska och svensk kultur (Sernhede, 2011).

Olika språkliga hierarkier har också identifierats vara strukturer vilka påverkar minoritetelevs möjligheter till goda skolresultat. Både flerspråkighet och en språkighet som anses mindre fördelaktig utifrån språknormer har beskrivits som problematiska i olika diskurser som relaterar till språkhierarkierna (SOU 2006:40; Carlson, 2009; Phoenix, 2009; León Rosales, 2012). I interaktioner med minoritetselever från ekonomiskt missgynnade hem har det kommit fram att vissa lärare missunnar eleverna genom att anpassa sitt språk på ett ofördelaktigt vis som inte utmanar elevers språkkunskaper (Hornstra et al., 2015). Didaktik med ett litet utrymme för konversationer anses också som begränsande för elevers skolprestationer då ett lärande med fokus på elevers meningsskapande kan gynna en språkutvecklande praxis (Wedin, 2015; Carlson, 2009). Om lärare har reducerade förväntningar på elever baserade på stigmatiserande uppfattningar så kan det komma att påverka elevernas skolresultat negativt då elever kan komma att distansera sig från sitt skolarbete. Likaså har negativ feedback kopplats till elevers oengagemang för sitt skolarbete (SOU 2006:40; Strambler & Weinstein, 2010). Framgångsfaktorer beskrivs istället som höga krav och förväntningar från lärare gentemot elever, vilket gynnas av ett relationellt perspektiv, stimulerande och utmanande läroprocesser där elever kan betrakta sig vara kapabla till att uppnå målen (SOU 2006:40; Strambler & Weinstein, 2010; McKillip et al., 2013; Wiggan & Watson-Vandiver, 2019). Ett skolklimat där elever uppmuntras till dialoger och deras perspektiv värdesätts är också vara gynnsamt för deras skolresultat samt att personal erhåller det som en gemensam vision för att gynna elevernas engagemang och motivation till skolan (Wedin, 2015; McKillip et al., 2013; Wiggan & Watson-Vandiver, 2019). Däremot påvisas dessa interaktioner inte alltid vara en realitet i skolan. Annat resultat tyder på att interaktionerna i skolan går att relatera till en rasmaktordning där icke-vita elever blir marginaliserade i klassrummet, och deras möjligheter till meningsskapande begränsas av lärares osynliggörande eller disciplinära uppmaningar (Weiner, 2016; SOU 2006:40).

Diskussion

Här nedan kommer olika diskussioner att framföras. Dels en diskussion som fokuserar på resultaten för att knyta an till studiens syfte och frågeställningar. Därefter presenteras en metoddiskussion som belyser olika reflektioner gällande forskningsöversiktens trovärdighet, styrkor och svagheter. Studien avslutas med en kort konklusion om studiens sammanfattade slutsatser och förslag på vidare forskning.

Resultatdiskussion

Resultatet för studien har visat en mångfacetterad bild av vad som kan påverka minoritets elever skolresultat i grundskolan, genom att fokusera på ett samband mellan olika omständigheter som kan omfatta elevernas vardag och skolgång. Via analyser av resultatet har det kommit fram att elevernas skolresultat inte bara påverkas av livsvillkor såsom bostadsområde, socioekonomisk status, etnicitet, ras eller språkighet, utan några av de kanske mest avgörande faktorerna är den pedagogiska strukturen, lärares förhållningssätt och organiseringen i skolan. Det handlar alltså inte enbart om sådant som är direkt kopplat till elevers skolresultat, såsom deras prestationer, utan till det ingår omständigheter i skolvillkor som ur ett jämlikhetsperspektiv kan anses högst väsentliga.

De maktordningar som skildras utifrån diskurser som omger minoritets elever i skolan har på olika sätt framkommit som korrelerat till deras skolresultat. Elevers förutsättningar kan ofta komma i kläm med de förväntningar som skolans personal erhåller, exempelvis hur elever betraktas utifrån normativa föreställningar och utefter det blir värderade (SOU 2006:40; Carlson, 2009; Phoenix, 2009; Sernhede, 2011; León Rosales, 2012; Hornstra et al., 2015; Lundgren, 2015; Weiner, 2016). Denna studie har kommit att gestalta hur andrafiering uppstår baserat på föreställningar av skillnadsmarkörer som språk, bostadsområde, skola och etnicitet eller ras vilket har bidragit med insikter gällande hur elevers redan tillägnade kompetenser eller erfarenheter sällan ställs i blickfånget, utan resultatet tyder istället på att elever förmodas att rätta sig efter de normer och förväntningar som redan finns (Lundgren, 2015). Som Weiner (2016) redogjort för så är den interaktion elever möter relaterad till en rasmaktordning, där vita elevers utrymme visats vara större än de elever som särgranskas till att vara de andra. ”De andra eleverna” blir i sin tur marginaliserade i skolan genom att få sitt handlingsutrymme åtstramat, då de i högre grad möter disciplinära åtgärder och tillsägningar eller osynliggörs, vilket kan kopplas till det avgränsade kroppsschema som framfördes i bakgrunden (jfr Ahmed, 2011). Då elever betraktas gå utanför det kroppsschema som tillgängliggörs möter de sanktioner vilket hindrar deras möjligheter till interaktioner med andra genom sina lärares maktutövning. Kroppsschemat påverkar de ramar som finns för vad som anses vara okej att göra som en av de andra, vilket också kan synliggöras utifrån Lundgrens (2015) exempel där en skolklass skulle gå på bio. Genom att läraren påtalat vad som anses vara det rätta sättet att bete sig på en biograf så förstärks även vad som anses vara det avvikande i sammanhanget, och genom att ens lyfta det ”rätta sättet” så framförs det outtalade att elever ska lära sig bete sig för att inte anses vara ociviliserade (jfr Said, 2016) på biografen. Elever lär sig tidigt vad som betraktas vara det avvikande och att det främst är deras egna uttryck som anses problematiska om eleverna inte förhåller sig till det kroppsschema de tilldelats och gör att de kan passera utan motstånd. Skolans ramar har varit fasta sedan lång tid tillbaka, och har utifrån studien tillsynes inte formats om efter den elevsammansättning som idag verkar. Elever blir andrafierade i olika processer där de bland annat betraktas utifrån stereotypa bilder av lärare, alltså att eleverna betraktas utefter en objektifierande bild där ett bristperspektiv eller en problembild kan beskrivas vara något som omger elevernas vardag i skolan.

Denna problembild av de andra eleverna syns också i hur skolans organisering gällande språk, fortfarande baseras på en språklig hierarki där svenskan står sig högst (Bayati, 2017; León Rosales, 2012), och andra språk blir bortprioriterade samt kan hävdas vara nästintill oväsentliga då enspråkighetsnormen kan utgöra en grund för lärande i det praktiska arbetet (Carlson, 2009; Hornstra et al., 2015). Flerspråkighet begränsas till följd av fokus på ett språk i de flesta ämnen, vilket då möjligen resulterar i en minskad språklig repertoar som värderas i relation till normativa förväntningar av språk. Kanske var det därför eleven i León Rosales (2012) studie såg sig som hindrad i skolan på grund av sin flerspråkighet. Begränsande praktiker fortgår då elever inte har möjligheten att påvisa sina tillgångar genom ett vidgat perspektiv som värdesätter alla språk, och inte endast det normerande och då hegemoniska i språkhierarkin (Garcia & Wei, 2018; Bayati, 2017; León Rosales, 2012; Carlson, 2009; SOU 2006:40). Enspråkighetsnormen blir i sin tur ett medel för exkludering genom osynliggörande av såväl elevernas kompetenser som elevers möjligheter till kommunikation med sina lärare (jfr Parszyk, 1999; Garcia & Wei, 2018; Björk Willén, 2014). Som framförts i resultatet så är det inte bara hierarkier mellan språk som framgått i termer av flerspråkighet eller enspråkighet, utan även inom ett språk så finns det mönster kring vad som utgör det normerande. Den språkhierarki som påvisats inom ett språk i form av en hegemonisk språklig ”renlighet” kan tillsynes ha format vissa elevers bild av sig själva som underlägsna genom en internalisering av språkhierarkiska strukturer, där brytning, accenter eller dialekter kommit att kopplas till mindre fördelaktigt eller till och med som en beteckning för inkompetens (Bayati, 2014; León Rosales, 2012; Phoenix, 2009). Hur språk blir värderat utefter normer kommer i sin tur kunna begränsa synen på sig själv som kapabel eller därtill påverka vilket lärande som tillgängliggörs (jfr Hornstra et al., 2015; León Rosales, 2012; SOU 2006:40). När flerspråkighet betraktas utifrån ett bristperspektiv gentemot den normerande svenskan kan man säga att eleverna fråntas sin chans till agens (Carlson, 2009; SOU 2006:40; jfr Ahmed, 2000), då deras kunskapsrikedom inte blir värdesatt eller synliggjord. Huruvida elever med kunskaper inom andra språk än just svenska upplever sig begränsade av den enspråkiga praktik som institutionaliserats i skolan har denna studie inte fångat. Men genom att analysera hur det finns negativa attityder kopplat till flerspråkighet eller en normativt ”bristande” svenska så kan de elever detta omfattar möjligen konstruera en negativ självbild där de ser sig brista gentemot det hegemoniska i språkhierarkierna. Som både Dance (SOU 2006:40), Steiner och Weinstein (2010) påvisat så kan snäva eller negativa förväntningar från lärare skapa ett oengagemang hos eleverna som bidrar till en begränsad motivation, vilket i sin tur kan innebära en negativ verkan på elevernas skolresultat.

Och inte är det bara studievillkor utifrån språkliga praktiker som föregår i skolan som kan komma att påverka elevers möjligheter till goda skolresultat. På liknande vis syns lärares förväntningar på eleverna ha ett samband med elevers skolresultat och även engagemanget till skolan i stort. Lärares förväntningar på elevers förmågor är av stor betydelse för elevernas engagemang och motivation (Strambler & Weinstein, 2010) som tidigare nämnt. Höga förväntningar hos lärare gentemot elever har påvisats skapa en fördelaktig inverkan (McKillip et al., 2013; Wiggan & Watson-Vandiver, 2019) medan knappa förväntningar kan bidra till mindre motivation för lärande och då mindre engagemang i skoluppgifter (SOU 2006:40; Strambler & Weinstein, 2010). Lärare kan då bidra till elevers skolresultat genom att påverka huruvida eleven engagerar sig eller inte. Därav är det av högst intresse att lärare överlag inte låter sitt uttryck begränsa elevernas engagemang utan istället påvisa ett förhållningssätt som speglar gynnsamma förväntningar hos eleverna utefter deras förmågor och potential. Med det i åtanke har lärare en stor makt över elevernas chanser att engagera sig i sitt skolarbete, och för att utveckla en motivation till sitt lärande. Det behövs en medvetenhet hos lärare att deras sätt att bemöta eleverna är av största prioritet för att värna elevers lärande. Kanske är det här mer

fokus ska ligga, det vill säga mer förståelse till att ett kritiskt perspektiv behövs på sin egen undervisning och sitt eget bemötande för att skapa goda grunder för lärande. Den undervisning som bedrivs behöver inkludera en attityd som speglar eleverna som kapabla för lärande och utveckling. Skolan ska vara en plats för inkludering och inte som en plats för andrafiering, och då exkludering. Förbättringsåtgärder blir i sin tur att fokusera på hur lärarkåren utvecklar ett förhållningssätt som lyfter eleverna som subjekt. Genom att betraktas vara subjekt med en rikedom av kunskaper så kan ett interaktionellt lärande formos, där elevens tankar står i centrum för att bygga vidare på. Det kan då bli ett sätt att säkra kvaliteten i skolan genom att elevernas erfarenheter blir tillvaratagna och kan användas för att skapa goda interaktioner tillsammans med lärare och andra elever i ett klimat med fokus på relationsbyggnad (McKillip et al., 2013; Wedin, 2015). Det kan också handla om att i den egna undervisningen lyfta fram förebilder för eleverna som inte enbart bygger på ett eurocentriskt lärande. Exempelvis kan inspiration från Wiggan och Watson-Vandivers (2019) studie nyttjas, där mycket av didaktiken bland annat utgick från att lyfta fram positiva representationer för eleverna att identifiera sig med, och att det är betydelsefullt då det kan bidra med en vidgad syn på sig själv som annat än begränsad av stigmatiseringar, vilket kan skapa möjligheter till att eleverna ser sig som mer än det som annars i samhället kanske förväntas av minoritets elever.

Utifrån denna systematiska forskningsöversikt kopplas även minoritets elevers resultat till skolans kvalitet. Som Statens offentliga utredningar (SOU 2019:40) framfört så kan det synas en större skillnad än tidigare mellan skolor gällande just kvaliteten, det kan därav hävdas att elevers försämrade resultat sker i takt med en försämrad likvärdighet gällande kvalitet inom den svenska skolan. För att motverka en fortsatt försämrad kvalitet så handlar det inte enbart om att sätta in extra resurser såsom en högre lärartäthet på skolor, alltså det som framgått som en idag använd strategi (SOU 2019:40). En lärartäthet kommer inte i större utsträckning kunna bidra med åtgärder om inte lärarna besitter de kunskaper och kompetenser som gynnar interaktionen med eleverna (Strambler & Weinstens, 2010). Lärare behöver en förståelse för att deras sätt att bemöta sina elever kommer ha en effekt på huruvida elevernas prestationer kan gynnas, vilket tidigare argumenterats för. Som nämnt så är skolan mycket uppdelat utefter socioekonomiska och etniska mönster vilket påverkar hur elevsammansättningen ser ut. Detta ska inte spela någon roll för vilken kvalitet som skolan har, men det har ändå kommit att göra det (SOU 2019:40; Bunar, 2015). I bakgrunden framfördes hur Skolverket (2012) hävdade att lärares förväntningar baseras på klassens generella prestationsnivåer och inte faktorer som elevers etniciteter eller socioekonomi, detta stämmer dock inte överens med det resultat som här i studien uppdragats. Som Hornstra et al. (2015) presenterat så gör lärare anpassningar utefter den elevgrupp som de har, och om man då utgår från att lärarna har en snäv bild av minoritets elevers kunskaper eller engagemang, så kommer det inte skapa gynnsamma förutsättningar då det kommer speglas i den undervisning som bedrivs. Oavsett hur elevers engagemang ser ut så är det upp till lärarna och annan personal att stadga en gemensam vision kring hur man på bästa möjliga vis ska kunna gynna elevernas lärande, och hur man själv som personalgrupp kan vara med och påverka vilken kvalitet som skolan erhåller. Det kan handla om att säkerställa ett förhållningssätt som inte begränsar elever efter normativa föreställningar gentemot vilka de anses brista. Det behövs en kännedom hos lärare till sitt eget agerande och hur det kan komma att forma elevernas motivation, självbild och lärande, för att inte fortsätta i den riktning som skolan nu går.

Metoddiskussion

Under den rubrik som här följer kommer olika reflektioner kring metoden för studien att framföras. Metoddiskussionen har som avsikt att framföra styrkor och svagheter med studiens utformning genom att synliggöra dessa i en kritisk metarefleksion.

Vanligtvis så genomförs en tematisk syntes genom att koda materialet rad för rad och till det tematisera innehållet (Bryman, 2018). Men i och med den tidsram som var utsatt så valde jag att forma om analysprocessen och istället för att koda varje rad, så kodades resultaten genom att identifiera mer övergripande tematiska områden, med fokus på mönster som uppdagats. Bryman (2018) har argumenterat för att det kan vara kontroversiellt att göra analytiska teman istället för deskriptiva teman då analyserna kommer vara formade av forskarens egna tolkningar, men samtidigt är det ett tillförlitligt tillvägagångssätt för att empirin ska leda till en sammanställning som kan gynna studiens syfte.

Övriga aspekter att belysa är att systematiska översikter vanligtvis genomförs i ett team av flera personer. Då finns möjligheten till att använda ett flertal studier för att påvisa ett större omfång av forskning än vad jag som ensam student kunnat göra, men också för att det möjliggör att flera personer kan agera som granskare av resultatet i kodningsprocessen (Eriksson Barajas, et al., 2013). Arbetets datainsamling har delvis utgjorts genom manuell sökning vilket också kan tolkas vara ett mindre fördelaktigt val, då det kan anses vara selektivt (Eriksson Barajas, et al., 2013). Därav gjorde jag valet att inte bara utgå från manuell sökning, utan då också utföra sökningar på databaser och genom en transparens gällande tillvägagångssättet så har jag tillgodosett ett etiskt förhållningssätt. Att samtliga resultat som behandlats har genomgått en kvalitetsgranskning med fokus på studiernas innehåll är också en av den systematiska forskningsöversiktens styrkor. Jag har då säkerställt huruvida studierna håller en hög kvalitet och då kan stärka studiens evidens. Den genomförda studien har också tydligt framskrivna inkluderings- och exkluderingskriterier vilka ständigt fanns i åtanke under både kvalitets- och relevansgranskningarna.

Forskning har en tradition av att bearbetas genom ett objektiva förhållningssätt, vilket inte riktigt stämmer överens med den verklighet vi lever i. Som Eriksson Barajas et al. (2013) tydliggör så går det inte att förhålla sig helt opartisk till det forskningsområde som bearbetas då ett helt objektiva förhållningssätt är omöjligt att uppnå. Som aktörer i ett samhälle där konstruktioner av verkligheten ständigt är i rörelse så kommer ens subjektivitet att påverka vad som utläses av ett resultat och vad som ställs i fokus. Därtill har jag en medvetenhet att det fält som undersöks, minoritetelevers skol- och livsvillkor kopplat till skolresultat, är ett område jag inte kan ställa mig helt utanför då jag själv växt upp som en minoritetselev. Det kommer i sin tur innebära att min egen förförståelse är formad av den vardag jag upplevt (Said, 2016). Därav blev det för mig väsentligt att i bakgrunden lyfta hur dikotomier såsom vi / de andra och vit / icke-vit har varit en utgångspunkt för arbetets tolkningar, då det är en del i den förförståelse jag utgått från när jag identifierat andrafierande processer i min uppväxt och skolgång.

Utgångspunkten med dikotomier av vi / de andra och vit / icke-vit kan dessutom kritiserats för att det inte förtydligar den heterogenitet av människor som finns inom de olika kategorierna (Loomba, 2005), på samma sätt som begreppen minoritets elever inte synliggör en direkt nyanserad bild utan istället kan det komma att "överbetona tillhörigheten till ett kulturellt annorlundaskap" (SOU 2006:40, s. 253). Men för att kunna åskådliggöra det område som genom studien blir belyst behövs verktyg som kan möjliggöra analyser som påvisar de skilda förutsättningar som finns beroende på hur dikotomierna tar sig uttryck inom utbildning. Med det sagt så har inte elevernas etniciteter eller "ras" kontinuerligt blivit redogjort för, utan istället har bland annat dikotomierna "vi och de andra" blivit det medel som används för att kunna synliggöra olika maktaspekter som fortgår inom västerländsk skola. Även om det kan anses vara centralt ur ett ekvivalensperspektiv (och därtill dekoloniserande syfte) att synliggöra den heterogenitet som infinner sig av de subjekt som utgör "de andra" har det inte framgått i alla studier vilken minoritet som avses, därav har jag valt att samtliga nationaliteter, etniciteter och grupper som rasifieras och därav inte alltid betraktas ha en självklar bild i konstruktionen av "vi"

inkluderats i benämningen minoritetslever. I definitionen inkluderas likaså adopterade vars fenotypiska drag inte behöver "överensstämma" med de föreställningar som finns gällande personers etniciteter (Hübinette & Tigervall, 2008), vilket gör att begrepp såsom "ras" blir väsentligt att använda. Genom att uppmärksamma konstruktioner av ras som en maktordning, så kan man synliggöra rasifierande och andrafierande processer som är knutna till den fysiska kroppen (Hübinette, Hörnfeldt, Farahani & León Rosales, 2012). Något som också är värt att nämna är att jag utgått från ett postkolonialt perspektiv som förförståelse till hur konstruktioner av ras och etnicitet är något som har skapats i sociala sammanhang genom kulturella och språkliga praktiker. Därav är det inte något absolut utan sociala konstruktioner som blivit till, vilket kan skifta beroende på kontext eller situation. Definitionen av en persons etnicitet är då också beroende av hens självidentifikation (Wikström, 2009). Detta gör att jag inte i någon större utsträckning använder begreppen, istället ligger fokuset på konstruktionen av "de andra" vilket i princip inkluderar samtliga personer som kan betraktas vara främlingar i det som väst kategoriserat som ett "vi", bland annat minoritetslever (jfr Said, 2016; Ahmed, 2007).

Konklusion

Elevens skolframgångar är baserat på resultatet, starkt beroende av den kvalitet som skolan erbjuder. Det gällande både studiekvalitet i form av goda möjligheter till ett gynnsamt meningsskapande, likaså som ett bemötande utav lärare som ser till eleverna som subjekt med goda möjligheter till fortsatt erövrande av nya kompetenser. Inkluderat i skolans kvalitet är hur lärare bemöter eleverna (SOU 2019:40). Hur eleverna blir bemötta har visats skapa olika effekter på ett socioemotionellt plan och kan bidra till hur elevens prestationer tar sig uttryck. Känner elever sig inte sedda, kapabla, stimulerade och rättvist behandlade finns det stora risker till att elevens motivation och engagemang till skolan visas brista. Elever har i skolan ett behov av att möta uppmuntran och ett förhållningssätt som speglar goda attityder gentemot eleverna som kapabla, där deras erfarenheter och upplevelser tas tillvara i ett relationellt lärande. Stereotyper, snäva förväntningar och diskriminering gentemot elever i form av hierarkier och hegemoniska normer är ett hinder för skolans kvalitet, och då också elevernas lärande. Viktiga framgångsfaktorer är hur elever ska betraktas som mer än ”de andra”, och då inkluderas i undervisningen genom interaktionella lärprocesser, där deras röster, perspektiv och redan tillägnade kompetenser blir värdefulla utgångspunkter. Att utgå från elevernas erfarenheter och då etablera ett engagemang kan anses viktigt för att skapa en skola där nyfikenhet bidrar till lärande och möjligheter till en gynnsam undervisningsmiljö.

Förslag på vidare forskning

Eftersom denna studie baserat resultatet på redan befintlig forskning skulle det också vara intressant att se hur det resultat som genererats stämmer överens med den skolvardag som eleverna själva upplever. Man kan exempelvis intervjua minoritets elever för att få en möjlighet till att höra deras egna tankar om den bristande likvärdigheten som synliggjorts, eller för att vidare analysera hur en bristande kvaliteten påverkar eleverna på ett socioemotionellt plan. Man kan också i intervjuerna fokusera samtalet mot deras tankar angående skolresultat och lärares bemötanden och med det som underlag analysera vad det kan innebära för konsekvenser. Det kan också vara väsentligt med vidare forskning som undersöker hur elever med en flerspråkig kunskapsbas upplever den ofta svenskcentrerade undervisningen.

Andra områden att undersöka närmare skulle kunna vara att fokusera på lärare. Exempelvis att undersöka hur lärares föreställningar och undervisning kan bidra med möjligheter eller begränsningar gällande minoritets elevers skolresultat. Eller fråga om lärares didaktiska planering för att se hur de formar sin didaktik till den elevsammansättning som undervisas. Då kan man förhoppningsvis få syn på hur de genom sin didaktik tillgodogör sitt kompensatoriska uppdrag samt hur det influerar elevernas skolresultat.

Referenser

- Ahmed, S. (2000). *Strange encounters: embodied others in post-coloniality*. London: Routledge.
- Ahmed, S. (2011). *Vithetens hegemoni*. Hägersten: Tankekraft.
- Ahmed, S. (2007). A Phenomenology of Whiteness. *Feminist Theory*, 8(2), 149–168, doi:10.1177/1464700107078139
- Azar, M. (2006). *Den koloniala bumerangen: från schibbolet till körkort i svenskhet*. Eslöv: Östlings bokförlag Symposion.
- Bayati, Z. (2014). "den Andre" i lärarutbildningen [Elektronisk resurs] en studie om den rasifierade svenska studentens villkor i globaliseringens tid. Diss. Göteborg: Göteborgs universitet, 2014. Göteborg.
- Bayati, Z. (2017). Språkbiologiska institutioner. I T. Hübinette (red.), *Ras och vithet – Svenska rasrelationer igår och idag*. (s. 253-273). Lund: Studentlitteratur.
- Bearmana, M., Smith, C D., Carbone, A., Slade, S., Baik, C., Hughes-Warrington, M., & Neumann, D L. (2012). Systematic review methodology in higher education. *Higher Education Research & Development*, 31(5), 625-640. doi: 10.1080/07294360.2012.702735
- Björk-Willén, P. (2014). Är flerspråkiga förskolebarn i behov av särskilt stöd? I A. Sandberg (Red.), *Med sikte på förskolan*. (s. 85-102). Lund: Studentlitteratur
- Boréus, K. & Bergström, G. (red.) (2018). *Textens mening och makt: metodbok i samhällsvetenskaplig text- och diskursanalys*. (Uppl. 4). Lund: Studentlitteratur.
- Bryman, A. (2018). *Samhällsvetenskapliga metoder*. (Uppl. 3). Stockholm: Liber
- Bunar, N. (2014). Utbildning och mångkulturalitet – det globala samhället. I U. P Lundgren, R. Säljö, C. Liberg (Red.), *Lärande, skola, bildning: grundbok för lärare*. (s. 471-485). (Uppl.3). Stockholm: Natur & kultur
- *Bunar, N. (2015). *Elevsammansättning, klyftor och likvärdighet i skolan - underlagsrapport till Kommissionen för ett socialt hållbart Stockholm*. Stockholm: Kommissionen för ett socialt hållbart Stockholm.
- *Carlson, M. (2009). Flerspråkighet inom lärarutbildningen - Ett perspektiv som saknas. *Utbildning & Demokrati*, 18(2), 39–66.

- Dahlstedt, M., & Lozic, V. (2017). Färgblind rasism: Problemföräldrar, utanförskapsområden och fostran till svenskhet. I T. Hübinette (red.), *Ras och vithet – Svenska rasrelationer igår och idag*. (s. 215-236). Lund: Studentlitteratur.
- Darvishpour, M. & Westin, C. (red.) (2015). *Migration och etnicitet: perspektiv på ett mångkulturellt Sverige*. (Uppl. 2) Lund: Studentlitteratur.
- Denzin, N. (2009). The elephant in the living room: or extending the conversation about the politics of evidence. *Qualitative Research*, 9(2), 139–160. doi: 10.1177/1468794108098034
- Elmeroth, E. (2018). *Etnisk maktordning i skola och samhälle*. (Uppl. 2). Lund: Studentlitteratur.
- Erikson, R. (2014). Den sociala selektionen – val och urval till högre utbildning. I U. P Lundgren, R. Säljö, C. Liberg (Red.), *Lärande, skola, bildning: grundbok för lärare*. (s. 417-447). (Uppl.3). Stockholm: Natur & kultur.
- Eriksson Barajas, K., Forsberg, C., & Wengström, Y. (2013). *Systematiska litteraturstudier i utbildningsvetenskap: vägledning vid examensarbeten och vetenskapliga artiklar*. Stockholm: Natur & Kultur.
- Etnisk minoritet. (u.å.). I *Nationalencyklopedin*. Hämtad 2020-06-15, från <http://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/lång/etnisk-minoritet>
- Fanon, F. (1997). *Svart hud, vita masker*. Göteborg: Daidalos.
- Flyman Mattsson, A. (2017). *Svenska som andraspråk på språkvetenskaplig grund*. Lund: Studentlitteratur.
- García, O., & Wei, L. (2018). *Translanguaging: flerspråkighet som resurs i lärandet*. Stockholm: Natur & kultur.
- *Green, T. L., Sánchez, J., & Germain, E. (2017). Communities and School Ratings: Examining Geography of Opportunity in an Urban School District Located in a Resource-Rich City. *Urban Review: Issues and Ideas in Public Education*, 49(5), 777-804. doi: 10.1007/s11256-017-0421-1
- Greenhalgh, T., Thorne, S., & Malterud, K. (2018). Time to challenge the spurious hierarchy of systematic over narrative reviews? *European Journal of clinical investigation*, 48(6). doi: 10.1111/eci.12931
- Gruber, S. (2001). *Från »barn till nya medborgare« till »elever med invandrarbakgrund« En studie av etnisk mångfald i skolpolitiska dokument*. Stockholm: Integrationsverket.

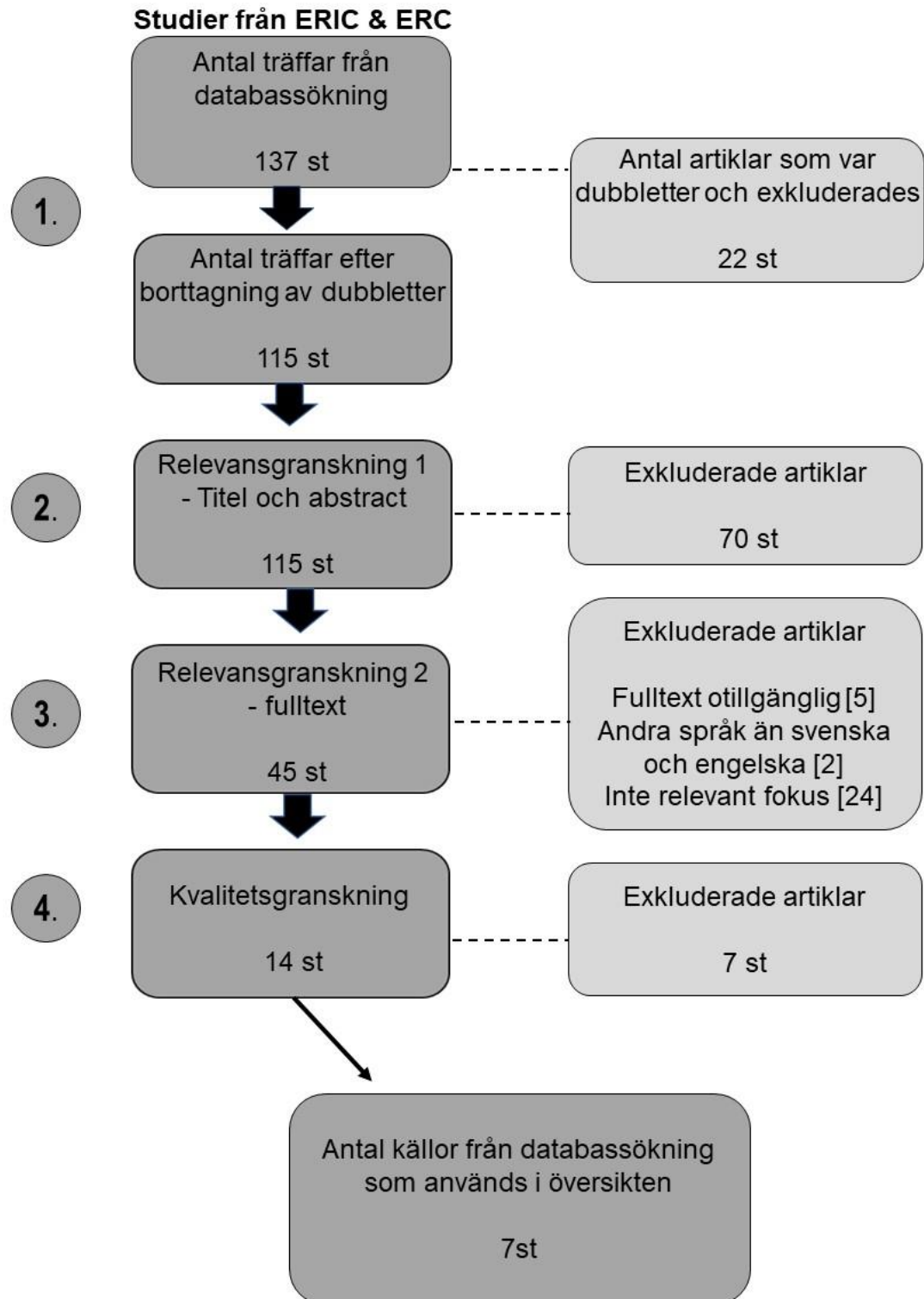
- Hammersley, M. (2001). On 'Systematic' Reviews of Research Literatures: a 'narrative' response to Evans & Benefield. *British Educational Research Journal*, 27(5), 543-554.
- *Hornstra, L., van der Veen, I., Peetsma, T., & Volman, M. (2015). Does classroom composition make a difference: effects on developments in motivation, sense of classroom belonging, and achievement in upper primary school. *School Effectiveness & School Improvement*, 26(2), 125-152. doi:10.1080/09243453.2014.887024
- Hübinette, T., Hörnfeldt, H., Farahani, F., & León Rosales, R. (red.) (2012). *Om ras och vithet i det samtida Sverige*. Tumba: Mångkulturellt centrum.
- Hübinette, T., & Lindström, C. (2014). Three phases of hegemonic whiteness: understanding racial temporalities in Sweden. *Social Identities*, 20(6), 423-437. doi: 10.1080/13504630.2015.1004827
- Hübinette, T., & Tigervall, C. (2008). Erfarenheter av rasifiering hos adopterade och adoptivföräldrar. Om betydelsen av ett icke-vitt utseende i den svenska vardagen. *Socialvetenskaplig tidskrift*, 15(3-4), 220-237.
- Kirkwood, A., & Price, L. (2014). Technology-enhanced learning and teaching in higher education: what is 'enhanced' and how do we know? A critical literature review. *Learning, Media and Technology*, 38(1), 6-36. doi: 10.1080/17439884.2013.770404
- *León Rosales, R. (2012). Snacka fett som en svenne – kategoriseringar, identiteter och språk. I M. Olofsson (Red.), *Symposium 2012 – Lärarrollen i svenska som andraspråk*. (s. 52-65). Stockholm: Stockholms Universitetsförlag
- Loomba, A. (2005). *Kolonialism/Postkolonialism: en introduktion till ett forskningsfält*. (Uppl.2). Stockholm: Tankekraft.
- *Lundberg, O. (2015). *Mind the gap: ethnography about cultural reproduction of difference and disadvantage in urban education*. Diss. Göteborg: Göteborgs universitet, 2015. Göteborg.
- Lundgren, U.P., Säljö, R., & Liberg, C. (Red.). (2014). *Lärande, skola, bildning: Grundbok för lärare*. (Uppl.3). Stockholm: Natur & Kultur.
- Maestri, V. (2017). Can Ethnic Diversity Have a Positive Effect on School Achievement? *Education Economics*, 25(3), 290-303.
- *McKillip, M. E. M., Godfrey, K. E., & Rawls, A. (2013). Rules of Engagement: Building a College-Going Culture in an Urban School. *Urban Education*, 48(4), 529-556. doi: 10.1177/0042085912457163

- Parszyk, I. (1999). *En skola för andra: minoritetslevers upplevelser av arbets- och livsvillkor i grundskolan*. Diss. Stockholm: Univ.. Stockholm.
- *Phoenix, A. (2009). De-colonising practices: negotiating narratives from racialised and gendered experiences of education. *Race Ethnicity and Education*, 12(1), 101-114. doi: 10.1080/13613320802651053
- Said, E. (2016). *Orientalism*. Stockholm: Ordfront
- *Sernhede, O. (2011). School, Youth Culture and Territorial Stigmatization in Swedish Metropolitan District. *Young*. 19(2), 159-180. doi: 10.1177/110330881001900203
- Skollag (SFS 2010:800). Stockholm: Utbildningsdepartementet.
- Skolverket. (2005). *Elever med utländsk bakgrund - En sammanfattande bild*. Stockholm: Skolverket.
- Skolverket (2012). *Likvärdig utbildning i svensk grundskola? en kvantitativ analys av likvärdighet över tid*. Stockholm: Skolverket.
- Skolverket. (2019). *PISA 2018. 15-åringars kunskaper i läsförståelse, matematik och naturvetenskap*. Stockholm: Skolverket.
- *SOU 2006:40. *Utbildningens dilemma: Demokratiska ideal och andrafierande praxis*. Stockholm: Fritzes Offentliga Publikationer.
- *SOU 2019:40. *Jämlikhet i möjligheter och utfall i den svenska skolan*. Stockholm: Norstedts Juridik.
- *Strambler, M. J., & Weinstein, R. S. (2010). Psychological disengagement in elementary school among ethnic minority students. *Journal of Applied Developmental Psychology*, 31(2), 155-165. doi: 10.1016/j.appdev.2009.11.006
- Unicef. (2018). *An Unfair Start: Inequality in Children's Education in Rich Countries*. (Innocenti Report Card 15). Hämtad från: https://www.unicef-irc.org/publications/pdf/an-unfair-start-inequality-children-education_37049-RC15-EN-WEB.pdf
- Walker, D., Sepulveda, S. J., Hoff, E., Rowe, M. L., Schwartz, I. S., Dale, P. S., Peterson, C. A., Diamond, K., Goldin-Meadow, S., Levine, S. C., Wasik, B. H., Horm, D. M., & Bigelow, K. M. (2019). Language intervention research in early childhood care and education: A systematic survey of the literature. *Early Childhood Research Quarterly*, 50(1), 68-85. doi: 10.1016/j.ecresq.2019.02.010

- *Wedin, Å. (2015). Non-challenging education and teacher control as factors for marginalization of students in diverse settings. *International Electronic Journal of Elementary Education*, 7(2), 169-188.
- *Weiner, M. F. (2016). Racialized Classroom Practices in a Diverse Amsterdam Primary School: The Silencing, Disparagement, and Discipline of Students of Color. *Race, Ethnicity and Education*, 19(6), 1351-1367. doi: 10.1080/13613324.2016.1195352
- *Wiggin, G., & Watson-Vandiver, M. J. (2019). Pedagogy of Empowerment: Student Perspectives on Critical Multicultural Education at a High-Performing African American School. *Race, Ethnicity and Education*, 22(6), 767-787. doi: 10.1080/13613324.2017.1395328
- Wikström, H. (2009). *Etnicitet*. Malmö: Liber.
-

Bilaga 1

Flödesschema 1. Databassökning

Bilaga 2

Flödesschema 2. Manuellsökning och SOU rapporter

